

REPUBLIKA SRPSKA
**Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka**
Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
**The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka**
St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj
za period od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine

Broj: UO-11/23
Datum: 07.06.2023. godine

Banja Luka, maj 2023. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	5
1. STRUKTURA SEKTORA	7
2. OSIGURANJE	8
2.1. Tržište osiguranja	8
2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja	8
2.1.1.1. Društva za osiguranje	8
2.1.1.2. Zastupnici i brokera u osiguranju	9
2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske	10
2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari	11
2.1.2. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja	11
2.1.3. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske	12
2.1.4. Tržišna struktura i koncentracija	13
2.1.5. Obračunata premija po društvima za osiguranje	14
2.1.5.1. Obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj....	14
2.1.5.2. Obračunata premija filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH	18
2.1.6. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	19
2.1.6.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj	19
2.1.6.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	21
2.2. Bilansna struktura	22
2.2.1. Bilans stanja	22
2.2.2. Bilans uspjeha	27
2.2.3. Konsolidovani finansijski izvještaji	29
2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji	30
2.3.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	30
2.3.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive	31
2.3.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve	31
2.3.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja	32
2.3.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja	34
2.3.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja	36
2.3.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja	36
2.3.5. Tehnički rezultat	38
2.3.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	39
2.3.7. Pokazatelji rentabilnosti	40
2.3.8. Ostali pokazatelji poslovanja	40
3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE	42
3.1.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	42
3.1.2. Dobrovoljni penzijski fond	45

Tabele

Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske.....	8
Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS	9
Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS	9
Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu	11
Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji	11
Tabela 6: Premija osiguranja obračunata na tržištu RS	12
Tabela 7: Obračunata premija na tržištu osiguranja u RS, prema vrstama osiguranja	12
Tabela 8: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH na tržištu Republike Srpske.....	13
Tabela 9: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske, prema peer grupama	14
Tabela 10: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	14
Tabela 11: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH.....	16
Tabela 12: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja	16
Tabela 13: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH	19
Tabela 14: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu RS.....	20
Tabela 15: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu RS, po vrstama osiguranja	20
Tabela 16: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja	21
Tabela 17: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	23
Tabela 18: Pasiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS.....	24
Tabela 19: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS.....	27
Tabela 20: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	30
Tabela 21: Iznos ukupno isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja.....	36
Tabela 22: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja.....	38
Tabela 23: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila.....	38
Tabela 24: Tehnički rezultat	39
Tabela 25: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	40
Tabela 26: Pokazatelji rentabilnosti.....	40
Tabela 27: Ostali pokazatelji poslovanja	40
Tabela 28: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom.....	42
Tabela 29: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom	44
Tabela 30: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda	45
Tabela 31: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda	46

Grafikoni

Grafikon 1: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	15
Grafikon 2: Kumulativna stopa rasta ukupno obračunate premije društava za osiguranje iz RS	17
Grafikon 3: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja	18
Grafikon 4: Ukupno obračunata premija neživotnih osiguranja društava za osiguranje iz RS	18
Grafikon 5: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS	23
Grafikon 6: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje iz RS	25
Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje iz RS	26
Grafikon 8: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS	31
Grafikon 9: Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja.....	32
Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	33
Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja	33
Grafikon 12: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja.....	34
Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	35
Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja	35
Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije	36
Grafikon 16: Ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja).....	37

UVODNA RIJEČ

Izvještaj o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj za 2022. godinu sadrži informacije o stanju u osiguranju i dobrovoljnom penzijskom osiguranju, a pripremljen je na osnovu finansijskih, revizorskih, aktuarskih i drugih izvještaja, koje učesnici na tržištu osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u skladu sa propisima, dostavljaju Agenciji za osiguranje Republike Srpske.

U 2022. godini, na tržištu osiguranja Republike Srpske poslovala su 24 društva za osiguranje, od kojih je 14 imalo sjedište u Republici Srpskoj, a 10 u Federaciji BiH, koja poslove osiguranja obavljaju putem registrovane filijale u Republici Srpskoj. Herfindahl Hirschman-ov indeks i činjenica da 17 društava za osiguranje ima pojedinačno učešće u ukupnoj premiji manje od 5% ukazuju da na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj postoji jaka konkurencija, koja je izražena već duži niz godina. Povećana konkurencija na tržištu osiguranja, posmatrana kroz ukupan broj društava za osiguranje, te činjenica da je učešće premije osiguranja od autoodgovornosti *cca* 70% i više kod 10 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, može ugroziti stabilnost sektora osiguranja.

Na tržištu osiguranja Republike Srpske, ukupno obračunata premija iznosila je 276,9 miliona KM, a što je za 7,3% više u odnosu na prethodnu godinu. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj povećana je za 6,5%, a premija filijala društava iz FBiH je za 9,6% veća na tržištu Republike Srpske, u odnosu na prethodnu godinu. Premija neživotnih osiguranja bila je veća za 8,4%, a premija životnih osiguranja za 2,9%. Nominalno posmatrano, premija životnih osiguranja koju su ostvarile filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH je materijalno značajnije porasla na tržištu Republike Srpske, u odnosu na premiju koju su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj. U tom kontekstu bitno je naglasiti da premija osiguranja od autoodgovornosti sa 60,5% dominira u strukturi premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, dok ista sa 34,9% učestvuje u strukturi premije filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH obračunatoj u Republici Srpskoj. Putem zastupnika i brokera, na tržištu osiguranja Republike Srpske, obračunato je 33,2% premije.

U vezi poslovanja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, a koje uključuje poslovanje i u FBiH, treba istaći da je obračunata premija bila veća za 8,1%, i iznosila je 265,6 miliona KM. Ukupna bilansna suma je povećana za 10,2%, a u okviru koje su tehničke rezerve porasle za 11,4%. Treba naglasiti da kapital, obračunate tehničke rezerve, matematička rezerva i rezerva za učešće u dobiti zajedno su činile 91,3% ukupne pasive društava za osiguranje, a što je u skladu sa principima obavljanja djelatnosti osiguranja. Neto rezultat perioda je dobitak u iznosu od 30,5 miliona KM, koji je rezultirao stopom povrata na kapital od 18,0%. Sva društva za osiguranje su, na kraju 2022. godine, ostvarila neto dobitak perioda. Vrijednost kombinovanog racia je bila ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, kao i da je premija bila dovoljna za pokriće obaveza iz ugovora o osiguranju. Osiguranicima, trećim oštećenim licima i korisnicima po osnovu ugovora o osiguranju isplaćeno je 109,8 miliona KM ili 29,5% više u odnosu na prethodnu godinu. Nije bilo značajnijih promjena u vrijednosti stopa efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja. Solventnost sektora osiguranja posmatrana kroz ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala, pokriće obračunatih tehničkih rezervi, te racio solventnosti je bila na zadovoljavajućem nivou. Koeficijent opšte likvidnosti na nivou sektora je bio veći od 1, što odražava sposobnost izmirenja obaveza u roku dospijea.

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom. Sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, ukupan broj aktivnih članova dobrovoljnog penzijskog fonda je bio 36.416, što je za 9,3% ili za 3.095 više u odnosu na isti dan prethodne godine. Od ukupnog broja aktivnih članova, 95,2% članova je pristupilo putem penzijskih planova javnih preduzeća i institucija. Prosječna starost članova dobrovoljnog penzijskog fonda bila je 47,8 godina. Ulaganja u obveznice činilo je 82,6% ukupnih ulaganja dobrovoljnog penzijskog fonda, a neto vrijednost imovine iznosila je 26,4 miliona KM i porasla je za 51,8%, usljed povećanja broja članova.

v.d. direktora,
Draženka Janjanin

1. STRUKTURA SEKTORA

U ovom izvještaju, sektor osiguranja obuhvata djelatnost osiguranja (u daljem tekstu: osiguranje) i djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima (u daljem tekstu: dobrovoljno penzijsko osiguranje).

Prema Zakonu o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19) djelatnost osiguranja je djelatnost zaključivanja i izvršavanja ugovora o osiguranju i reosiguranju, te djelatnost posrednika i zastupnika u osiguranju. Pored toga, ovim zakonom je regulisano osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak rada društava za osiguranje i filijala društava za osiguranje iz FBiH, te je osnovana Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija). Društva za osiguranje mogu obavljati osiguranje kao isključivu djelatnost. Takođe, zakonski okvir osiguranja čine i:

- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), kojim su uređena pravila za obavljanje zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju, uslovi za izdavanje i prestanak važenja ovlašćenja i dozvola u ovom segmentu, te nadzor nad obavljanjem zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju i
- Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15 i 78/20), kojim su propisane vrste obaveznih osiguranja u saobraćaju, te pravila njihovog obavljanja.

Prema Zakonu o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/09 i 107/19), društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima obavljaju djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i drugim penzijskim fondovima osnovanim u skladu sa posebnim zakonima. Takođe, ovim zakonom je regulisano organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, osnivanje, djelatnost i poslovanje društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, poslovi i obaveze kastodi banke, nadležnost Agencije u regulisanju i vršenju nadzora nad društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, organizovanje penzijskih planova i druga pitanja od značaja za funkcionisanje dobrovoljnih penzijskih fondova.

Obavljanje osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja regulisano je i podzakonskim aktima koje donosi Agencija.

Zakoni i podzakonski akti kojim je uređen sektor osiguranja, dostupni su i na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba).

2. OSIGURANJE

2.1. Tržište osiguranja

2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja

Učesnici na tržištu osiguranja, pod nadzorom Agencije, su: društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, filijale društava za osiguranje iz FBiH, zastupnici i brokери u osiguranju, te Zaštitni fond Republike Srpske i ovlašćeni aktuari.

2.1.1.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske, u 2022. godini, poslovalo je 14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i stanju većinskog vlasništva, na dan 31.12.2022. godine, predstavljena u narednoj tabeli.

Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske

R.B.	Naziv društva za osiguranje	Sjedište	Većinsko vlasništvo
NEŽIVOTNA OSIGURANJA			
1.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
2.	Drina osiguranje a.d.	Milići	domaće
3.	Dunav osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
4.	Euros osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
5.	Krajina osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
6.	Mikrofin osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
7.	Nešković osiguranje a.d.	Bijeljina	domaće
8.	Osiguranje Aura a.d.	Banja Luka	domaće
9.	Osiguranje Garant d.d.	Brčko	domaće
10.	Premium osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
11.	SAS-SuperP OSIGURANJE a.d.	Bijeljina	domaće
12.	Triglav osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
ŽIVOTNA I NEŽIVOTNA OSIGURANJA (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
13.	Grawe osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
14.	Wiener osiguranje a.d.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 14 društava za osiguranje, koja imaju sjedište u Republici Srpskoj, 12 je registrovano za obavljanje djelatnosti neživotnih osiguranja, a 2 društva za osiguranje za obavljanje djelatnosti neživotnih i životnih osiguranja (kompozitna društva za osiguranje), pri čemu je 8 društava za osiguranje poslovalo putem filijale u FBiH.

U 2022. godini, na tržištu osiguranja Republike Srpske, poslovalo je i 10 filijala društava za osiguranje iz FBiH.

Struktura vlasništva

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, 10 društava za osiguranje je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok su 4 društva za osiguranje bila u većinskom stranom vlasništvu.

Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS

Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivi	Učešće u fakturisanom premiji
Većinsko domaće vlasništvo	10	62,9%	41,5%	56,6%
Većinsko strano vlasništvo	4	37,1%	58,5%	43,4%
UKUPNO	14	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i Centralni registar HOV

Društva sa većinskim stranim kapitalom su učestvovala u ukupnom kapitalu sa 37,1%. Na društva za osiguranje sa većinskim stranim kapitalom odnosi se 58,5% ukupne aktive i 43,4% fakturisane premije.

Ljudski resursi

Na dan 31.12.2022. godine, u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bilo je zaposleno 1.560 radnika. Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje predstavljeni su u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje iz RS

KVALIFIKACIJA	31.12.2020.		31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks 2022/21
	broj	%	broj	%	broj	%	
NK	7	0,4	5	0,3	5	0,3	100,0
PK	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
NS	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
KV	51	3,2	62	3,9	61	3,9	98,4
SSS	836	52,7	815	51,9	785	50,3	96,3
VKV	4	0,3	2	0,1	4	0,3	200,0
VŠS	78	4,9	67	4,3	69	4,4	103,0
VSS	578	36,4	590	37,6	601	38,5	101,9
MR	31	2,0	29	1,8	33	2,1	113,8
DR	1	0,1	2	0,1	2	0,1	100,0
U K U P N O	1.586	100,0	1.572	100,0	1.560	100,0	99,2

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Pored toga, u filijalama društava za osiguranje iz FBiH bilo je zaposleno 317 radnika, u Zaštitnom fondu Republike Srpske 7 radnika, a što zajedno sa zaposlenima u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj čini 1.884 radnika. Takođe, na tržištu osiguranja djeluju i zastupnici i brokeri u osiguranju (fizička lica), te ovlašćeni aktuari, a što je prikazano u nastavku ovog poglavlja.

2.1.1.2. Zastupnici i brokeri u osiguranju

Zaključno sa danom 31.12.2022. godine, u Registar zastupnika i brokera u osiguranju kod Agencije bilo je upisano:

- 569 zastupnika u osiguranju – fizička lica, od čega ih je 60 registrovalo preduzetničke radnje,
- 17 društava za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Srpskoj (uključujući Pošte Srpske, mikrokreditna društva i banke) i 4 filijale društava za zastupanje iz FBiH,
- 15 brokera u osiguranju – fizička lica,
- 6 brokerskih društava sa sjedištem u Republici Srpskoj i 2 filijale brokerskih društava iz FBiH.

Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz registara zastupnika i brokera u osiguranju.

U 2022. godini, Agencija je organizovala edukaciju i održala jedan redovni i dva vanredna ispitna roka za polaganje stručnog ispita, koji je potreban za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupnika u osiguranju i brokera u osiguranju. Stručni ispit je položilo ukupno 116 kandidata.

2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) osnovan je Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 102/09 – Prečišćeni tekst), kao posebno pravno lice. Nadležnost Zaštitnog fonda propisana je Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15 i 78/20). Zaštitni fond je obavezan da izvršava obavezu naknade štete nastale na teritoriji Republike Srpske trećem oštećenom licu, ako ih prouzrokuje nepoznato vozilo (štete na licima¹) ili vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti (štete na licima i stvarima). Pored toga, Zaštitni fond je obavezan da izvršava i obavezu isplate naknade oštećenim licima u slučaju da nije zaključen ugovor o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, te šteta iz osnova autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne ili likvidacione mase društva za osiguranje.

Sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju poslove osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, osim putnika u vazдушnom saobraćaju, obavezno su članovi Zaštitnog fonda i plaćaju doprinos Zaštitnom fondu, srazmjerno obračunatoj premiji osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja u Republici Srpskoj.

Ukupno ostvareni prihodi Zaštitnog fonda, u 2022. godini, su iznosili 2.956.330 KM i bili su manji za 7,3%, u poređenju sa prethodnom godinom, od čega se 83,6% odnosilo na poslovne prihode, finansijske prihode 4,2% i ostale prihode 12,2%. Na smanjenje ukupnih prihoda uticalo je smanjenje poslovnih prihoda usljed smanjenja utvrđenih doprinosa društava za osiguranje za 2022. godinu, a zbog manje planiranih prihoda po osnovu doprinosa od strane Zaštitnog fonda, te smanjenje prihoda po osnovu regresnih potraživanja.

Ukupni rashodi su iznosili 2.335.996 KM i bili su manji za 16,7%, a činili su ih poslovni rashodi (75,8%), rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja (23,3%) i rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine (0,9%). Na smanjenje ukupnih rashoda uticalo je smanjenje troškova rezervisanja za štete, nastalo usljed manjeg broja prijavljenih šteta i povećanja iznosa

¹ Uz izuzetak propisan članom 51. stav 2. Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju

isplaćenih šteta u odnosu na prethodnu godinu, te smanjenje rashoda ispravke i otpisa regresnih potraživanja. Zaštitni fond je ostvario višak prihoda nad rashodima u iznosu od 620.334 KM.

U narednoj tabeli dat je pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva, koji se odnose na štete na licima ili imovini u saobraćajnim nezgodama iz nadležnosti Zaštitnog fonda.

Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu

Odštetni zahtjevi	2020.	2021.	2022.	Indeks 2022/2021
1. Prijavljeni u tekućem periodu i reaktivirani	363	309	291	94,2
2. Preneseni iz prethodnog perioda	136	102	101	99,0
3. Ukupan broj zahtjeva (1+2)	499	411	392	95,4
4. Odbijeni zahtjevi	95	75	78	104,0
5. Obradeni zahtjevi bez odbijenih	302	235	228	97,0
6. Broj isplaćenih zahtjeva	302	235	228	97,0
7. Iznos isplaćenih zahtjeva (KM)	1.191.099	1.112.275	1.132.738	101,8

Izvor: Izveštaj Zaštitnog fonda

Ukupan broj odštetnih zahtjeva u 2022. godini je smanjen, dok je iznos isplaćenih odštetnih zahtjeva bio veći, u odnosu na prethodnu godinu. Svi obradeni odštetni zahtjevi su isplaćeni. Prosječna vrijednost isplaćenog odštetnog zahtjeva iznosila je 4.968 KM i bila je veća za 5,0%.

2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari

U skladu sa međunarodnim standardima za obavljanje osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 31.12.2022. godine, u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 40 lica. Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz Registra ovlašćenih aktuara.

2.1.2. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja

U narednoj tabeli je dat komparativni pregled osnovnih relativnih pokazatelja, vezanih za premiju, kojima se mjeri stepen razvijenosti tržišta osiguranja.

Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji²

Zemlja		Premija/broj stanovnika (u USD)			Premija/BDP (%)			Životno/ukupna premija (%)		
		2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
BiH	RS	118,5	122,2	138,3	2,1	2,1	2,1	18,4	19,2	20,6
	FBiH	137,5	138,0	156,2	2,3	2,3	2,2	21,9	21,4	21,7
Austrija		2.239,0	2.310,0	2.479,0	4,5	4,7	4,6	30,8	29,9	29,1
Bugarska		235,0	238,0	281,0	2,4	2,4	2,4	12,2	12,0	15,1
Grčka		464,0	457,0	510,0	2,4	2,6	2,5	49,5	47,3	50,7
Mađarska		401,0	396,0	444,0	2,4	2,5	2,4	44,4	44,2	45,3
Rumunija		133,0	141,0	166,0	1,0	1,1	1,1	18,9	17,7	19,2
Slovenija		1.073,0	1.071,0	1.047,0	5,2	5,5	5,0	29,8	29,3	28,5
Srbija		147,0	154,0	177,0	1,9	2,0	1,9	21,6	22,4	21,5
Turska		135,0	128,0	124,0	1,5	1,5	1,3	17,6	18,9	17,9
Hrvatska		389,0	391,0	473,0	2,5	2,8	2,7	29,1	25,3	24,9
Češka		676,0	675,0	771,0	2,8	2,9	2,9	32,0	30,7	28,6

Izvor: Statistika tržišta osiguranja u BiH, Republički zavod za statistiku RS, SwissRe

² U periodu izrade ovog izvještaja nije bila dostupna komparativna statistika za 2022. godinu.

Učešće premije u BDP bilo je na približno istom nivou kao u ostalim zemljama iz okruženja sa sličnim nivoom razvoja tržišta osiguranja. Iznos premije po stanovniku je nizak kroz čitav posmatrani period, pri čemu treba istaći da je učešće premije životnih osiguranja u ukupnoj premiji dostiglo nivo od 20%.

2.1.3. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske

U narednoj tabeli dat je pregled ukupno obračunate premije na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj³, za 2020, 2021. i 2022. godinu.

Tabela 6: Premija osiguranja obračunata na tržištu RS

R.B.	Subjekti na tržištu RS	Obračunata premija na tržištu Republike Srpske						Indeks 2022/21
		2020.		2021.		2022.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
1.	DRUŠTVA IZ RS	181.422.362	76,1	191.995.945	74,4	204.446.727	73,8	106,5
1.1.	Neživotna osiguranja	157.116.037	65,9	165.668.950	64,2	177.786.431	64,2	107,3
1.2.	Životna osiguranja	24.306.325	10,2	26.326.995	10,2	26.660.296	9,6	101,3
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	56.872.581	23,9	66.092.689	25,6	72.411.832	26,2	109,6
2.1.	Neživotna osiguranja	35.542.125	14,9	39.161.754	15,2	44.291.917	16,0	113,1
2.2.	Životna osiguranja	21.330.456	9,0	26.930.935	10,4	28.119.915	10,2	104,4
UKUPNO		238.294.943	100,0	258.088.634	100,0	276.858.559	100,0	107,3

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske, u periodu 01.01. do 31.12.2022. godine, iznosila je 276.858.559 KM i bila je veća, u odnosu na isti period prethodne godine, za 18.769.925 KM ili 7,3%. Obračunata premija filijala društava za osiguranje iz FBiH veća je za 9,6%, dok je obračunata premija društava za osiguranje iz Republike Srpske veća za 6,5%.

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, prema vrstama osiguranja, za 2020, 2021. i 2022. godinu.

Tabela 7: Obračunata premija na tržištu osiguranja u RS, prema vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	2020.		2021.		2022.		Indeks 2022/21
	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
Osiguranje nezgode	13.822.492	5,8	14.248.749	5,6	15.718.688	5,7	110,3
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	18.361.681	7,7	20.236.360	7,8	22.922.415	8,3	113,3
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	8.340.874	3,5	9.051.057	3,5	10.062.016	3,6	111,2
Osiguranje ostalih šteta na imovini	9.609.346	4,0	9.798.332	3,8	12.015.599	4,3	122,6
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	135.408.942	56,8	142.120.068	55,1	148.913.859	53,8	104,8
Ostalo	7.114.827	3,0	9.376.139	3,6	12.445.770	4,5	132,7
Ukupno neživotna osiguranja	192.658.162	80,8	204.830.704	79,4	222.078.347	80,2	108,4
Životno osiguranje	45.636.781	19,2	53.257.930	20,6	54.780.212	19,8	102,9
Ukupno	238.294.943	100,0	258.088.634	100,0	276.858.559	100,0	107,3

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

³ Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske je obračunata na način da je ukupna premija koju su obračunala društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, umanjena za premiju koju su ta društva obračunala u FBiH i uvećana za premiju koju su filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH obračunala u Republici Srpskoj.

Od obračunate premije na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2022. godini, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 222.078.347 KM ili 80,2%, dok je obračunata premija životnih osiguranja iznosila 54.780.212 KM ili 19,8%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je veća za 8,4%, a premija životnih osiguranja za 2,9%. Premija osiguranja od autoodgovornosti sa 60,5% dominira u strukturi premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

2.1.4. Tržišna struktura i koncentracija

Učešće društava za osiguranje sa sjedištem Republici Srpskoj i filijala društava za osiguranje iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prikazano je u narednoj tabeli.

Tabela 8: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH na tržištu Republike Srpske

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske			
	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	2020.	2021.	2022.
1.	D.D. Brčko gas osiguranje	4,8%	4,4%	4,4%
2.	Grawe osiguranje a.d.	13,8%	13,8%	13,0%
3.	Drina osiguranje a.d.	8,5%	7,6%	7,4%
4.	Dunav osiguranje a.d.	7,0%	6,8%	6,7%
5.	Euros osiguranje a.d.	4,0%	3,7%	3,3%
6.	Wiener osiguranje a.d.	7,0%	7,0%	7,4%
7.	Krajina osiguranje a.d.	1,8%	1,6%	2,1%
8.	Mikrofin osiguranje a.d.	3,2%	3,3%	3,5%
9.	Nešković osiguranje a.d.	6,8%	6,5%	6,0%
10.	Osiguranje Aura a.d.	6,5%	6,6%	6,3%
11.	Osiguranje Garant a.d.	4,6%	4,5%	4,2%
12.	Premium osiguranje a.d.	2,0%	2,9%	3,6%
13.	SAS-SuperP osiguranje a.d.	1,5%	1,3%	1,2%
14.	Triglav osiguranje a.d.	4,7%	4,5%	4,7%
15.	Asa osiguranje d.d.	3,1%	3,3%	3,5%
16.	Adriatic osiguranje d.d.	2,8%	2,6%	2,4%
17.	Camelija osiguranje d.d.	0,3%	0,4%	0,6%
18.	Central osiguranje d.d.	1,4%	1,5%	1,9%
19.	Croatia osiguranje d.d.	0,6%	0,7%	0,8%
20.	Euroherc osiguranje d.d.	3,2%	2,9%	2,9%
21.	SARAJEVO osiguranje d.d.	1,4%	1,5%	1,5%
22.	Vienna osiguranjed.d.	3,8%	3,6%	3,6%
23.	UNIQA osiguranje d.d.	5,9%	7,0%	7,3%
24.	Triglav osiguranje d.d.	1,4%	2,1%	1,6%
	UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

U sljedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u Republici Srpskoj, po peer grupama, iz kojeg se vidi da nije bilo promjena broja društava za osiguranje po peer grupama, te da ni jedno društvo za osiguranje nije ostvarilo učešće u ukupno obračunatoj premiji veće od 15%, dok se samo jedno društvo nalazi u grupi 10-15% učešća u ukupno obračunatoj premiji.

Tabela 9: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske, prema peer grupama

Učešće	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupnoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama					
	2020.		2021.		2022.	
	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje
do 5%	44,6%	17	44,8%	17	45,9%	17
5-10%	41,6%	6	41,4%	6	41,1%	6
10-15%	13,8%	1	13,8%	1	13,0%	1
preko 15%	0,0%	0	0	0	0	0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Herfindahl Hirschman–ov indeks predstavlja, takođe, mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko, postoji i veća tržišna koncentracija, odnosno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotnom slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman-ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena koncentracija. S obzirom da je Herfindahl Hirschman-ov indeks u 2022. godini iznosio 603 poena, može se zaključiti da je na tržištu osiguranja Republike Srpske postojala prilično jaka konkurencija.

2.1.5. Obračunata premija po društvima za osiguranje

2.1.5.1. Obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj

Ukupno obračunata premija, u periodu 01.01. do 31.12.2022. godine, društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje obračunala na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 265.560.934 KM (od čega 204.446.727 KM u Republici Srpskoj, a 61.114.207 KM u FBiH). U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bila je veća za 19.946.206 KM ili 8,1%.

U narednoj tabeli prikazana je obračunata premija po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za 2020, 2021. i 2022. godinu.

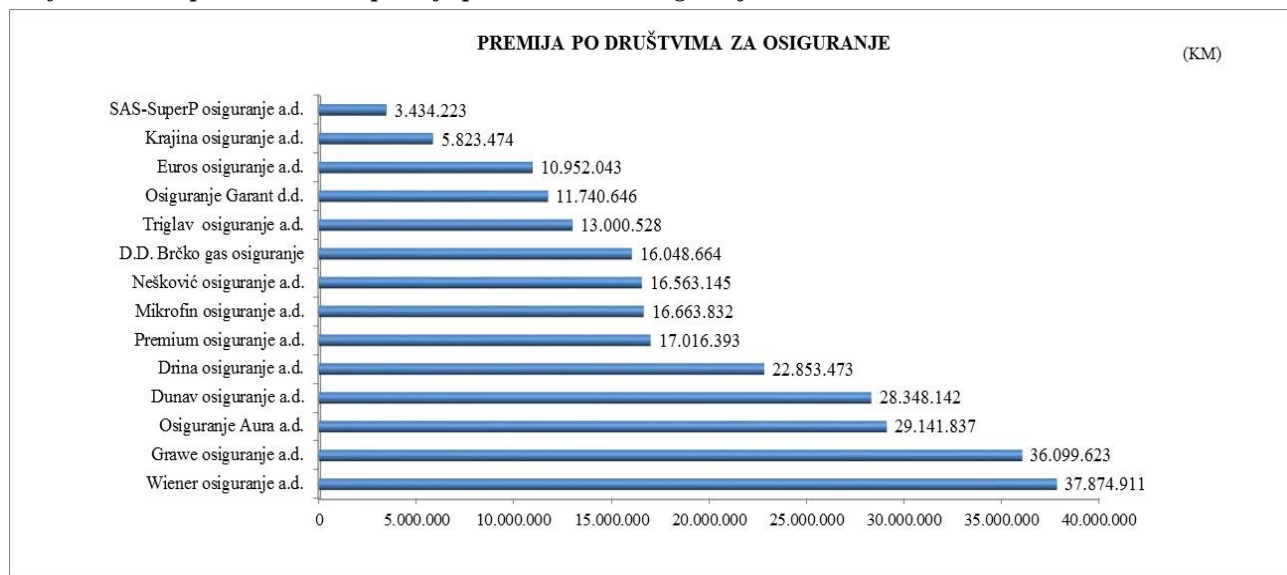
Tabela 10: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Obračunata premija						Indeks 2022/21
		2020.		2021.		2022.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
	NEŽIVOTNA OSIGURANJA							
1.	D.D. Brčko gas osiguranje	16.578.043	7,3	16.083.806	6,5	16.048.664	6,0	99,8
2.	Grawe osiguranje a.d.	9.959.302	4,4	10.778.553	4,4	11.129.779	4,2	103,3
3.	Drina osiguranje a.d.	23.045.841	10,2	22.138.712	9,0	22.853.473	8,6	103,2
4.	Dunav osiguranje a.d.	23.617.908	10,4	25.965.457	10,6	28.348.142	10,7	109,2
5.	Euros osiguranje a.d.	11.135.097	4,9	11.786.329	4,8	10.952.043	4,1	92,9

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Obračunata premija						Indeks 2022/21
		2020.		2021.		2022.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
6.	Wiener osiguranje a.d.	25.652.585	11,3	29.117.354	11,9	34.956.301	13,2	120,1
7.	Krajina osiguranje a.d.	4.401.240	1,9	4.238.903	1,7	5.823.474	2,2	137,4
8.	Mikrofin osiguranje a.d.	11.645.609	5,1	14.192.989	5,8	16.663.832	6,3	117,4
9.	Nešković osiguranje a.d.	16.235.462	7,2	16.718.775	6,8	16.563.145	6,2	99,1
10.	Osiguranje Aura a.d.	24.230.036	10,7	27.606.984	11,2	29.141.837	11,0	105,6
11.	Osiguranje Garant d.d.	11.225.944	5,0	11.920.751	4,9	11.740.646	4,4	98,5
12.	Premium osiguranje a.d.	8.768.640	3,9	12.612.568	5,1	17.016.393	6,4	134,9
13.	SAS-SuperP osiguranje a.d.	3.487.593	1,5	3.401.603	1,4	3.434.223	1,3	101,0
14.	Triglav osiguranje a.d.	11.153.030	4,9	11.523.222	4,7	13.000.528	4,9	112,8
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	201.136.330	88,7	218.086.007	88,8	237.672.480	89,5	109,0
	ŽIVOTNA OSIGURANJA							
1.	Grawe osiguranje a.d.	23.021.827	10,1	24.870.928	10,1	24.969.844	9,4	100,4
2.	Wiener osiguranje a.d.	2.612.577	1,2	2.657.793	1,1	2.918.610	1,1	109,8
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	25.634.404	11,3	27.528.721	11,2	27.888.454	10,5	101,3
	UKUPNA PREMIJA	226.770.734	100,0	245.614.728	100,0	265.560.934	100,0	108,1

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 1: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U narednoj tabeli dat je pregled premije po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunate u FBiH, za 2020, 2021. i 2022. godinu.

Tabela 11: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH

R.B.	NAZIV DRUŠTVA	Obračunata premija						INDEKS 2022/21
		2020.		2021.		2022.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	D.D. Brčko-gas osiguranje	5.256.912	11,6	4.713.681	8,8	3.927.865	6,4	83,3
2.	Drina osiguranje a.d.	2.825.929	6,2	2.543.983	4,7	2.473.806	4,0	97,2
3.	Dunav osiguranje a.d.	6.850.417	15,1	8.461.470	15,8	9.813.574	16,1	116,0
4.	Wiener osiguranje a.d.	10.327.928	22,8	12.614.177	23,5	16.190.750	26,5	128,4
5.	Mikrofin osiguranje a.d.	3.958.064	8,7	5.774.772	10,8	6.851.610	11,2	118,6
6.	Osiguranje Aura a.d.	8.799.719	19,4	10.541.533	19,7	11.671.961	19,1	110,7
7.	Premium osiguranje a.d.	4.035.316	8,9	5.180.675	9,7	7.025.585	11,5	135,6
8.	Euros osiguranje a.d.	1.674.038	3,7	2.151.629	4,0	1.930.897	3,2	89,7
9.	Osiguranje Garant d.d.	291.971	0,6	435.137	0,8	-	-	-
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	44.020.293	97,1	52.417.057	97,8	59.886.050	98,0	114,2
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Wiener osiguranje a.d.	1.328.079	2,9	1.201.726	2,2	1.228.157	2,0	102,2
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	1.328.079	2,9	1.201.726	2,2	1.228.157	2,0	102,2
	UKUPNA PREMIJA	45.348.372	100,0	53.618.783	100,0	61.114.207	100,0	114,0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala su premiju u FBiH u iznosu od 61.114.207 KM, koja je, u odnosu na prethodnu godinu, bila veća za 14,0% i učestvovala u ukupnoj premiji društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj sa 23,0%. U strukturi ove premije dominirala je premija neživotnih osiguranja sa 98,0%.

Struktura portfelja

U narednoj tabeli je predstavljena struktura ukupno obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, prema vrstama osiguranja, za 2020, 2021. i 2022. godinu, s tim da se kategorija „ostalo” odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju oko jednog procenta.

Tabela 12: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	2020.		2021.		2022.		Indeks 2022/21
	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
Osiguranje nezgode	13.563.651	6,0	14.927.375	6,1	17.445.775	6,6	116,9
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	14.568.057	6,4	16.659.847	6,8	18.797.721	7,1	112,8
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	7.599.229	3,4	8.052.132	3,3	8.803.700	3,3	109,3

Vrsta osiguranja	2020.		2021.		2022.		Indeks 2022/21
	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
Osiguranje ostalih šteta na imovini	11.320.847	5,0	11.989.610	4,9	16.023.517	6,0	133,6
Osiguranje od odgovornosti za m/v	147.028.120	64,8	157.679.958	64,2	164.492.362	61,9	104,3
Ostalo	7.056.426	3,1	8.777.085	3,6	12.109.406	4,6	138,0
Ukupno neživotna osiguranja	201.136.330	88,7	218.086.007	88,8	237.672.480	89,5	109,0
Životno osiguranje	25.634.404	11,3	27.528.721	11,2	27.888.454	10,5	101,3
Ukupno	226.770.734	100,0	245.614.728	100,0	265.560.934	100,0	108,1

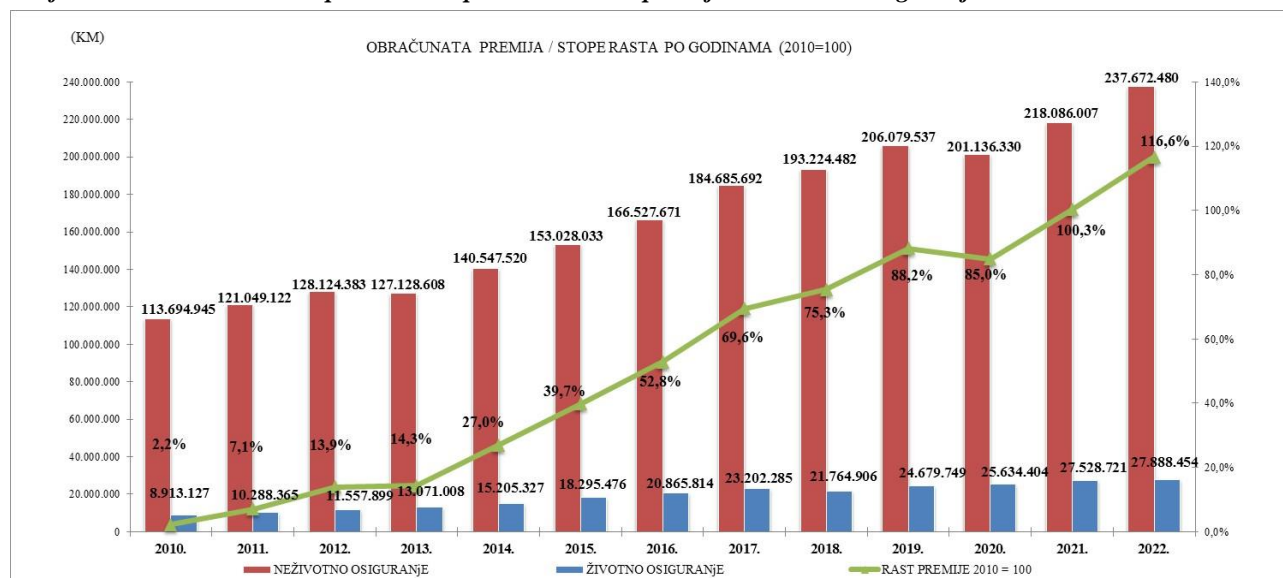
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Od ukupno obračunate premije, u 2022. godini, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 237.672.480 KM ili 89,5%, dok je obračunata premija životnih osiguranja iznosila 27.888.454 KM ili 10,5%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je veća za 9,0%, dok je obračunata premija životnih osiguranja veća za 1,3%.

U ukupno obračunatoj premiji osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, najznačajnije učešće je imala premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti sa 99,4%. Učešće premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, u ukupno obračunatoj premiji osiguranja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, bilo je 61,6%, odnosno u ukupno obračunatoj premiji neživotnih osiguranja 68,8%, i nije značajnije promijenjeno u odnosu na prethodnu godinu.

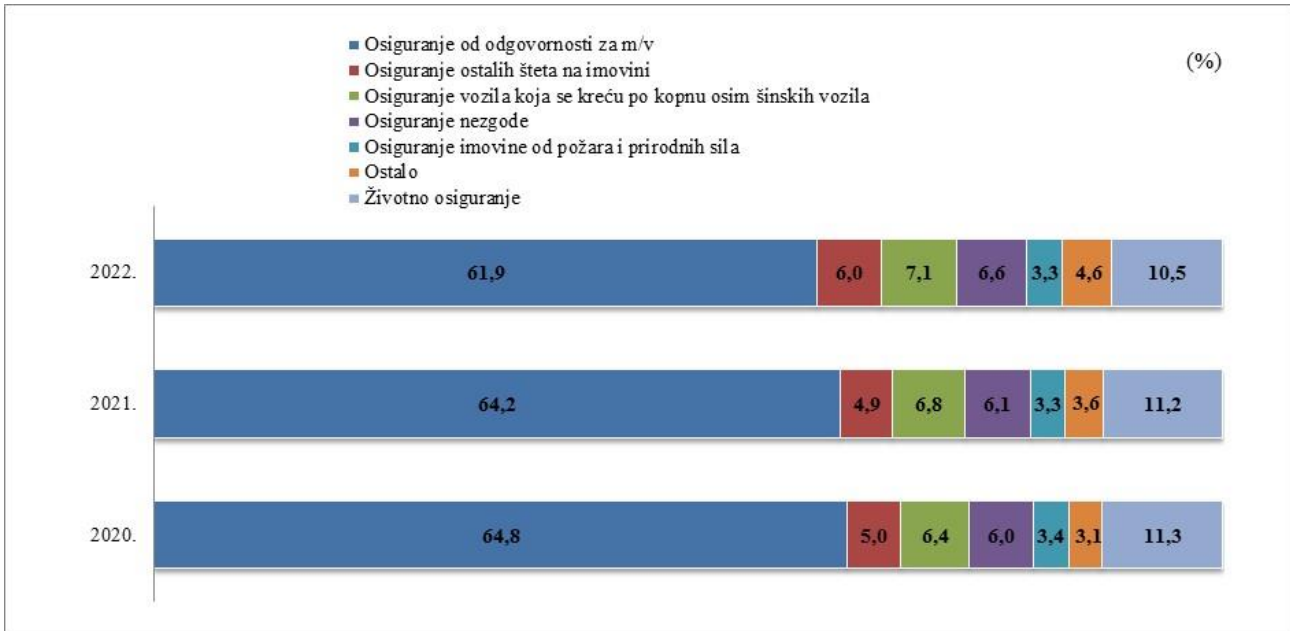
U nastavku se daje niz grafičkih ilustracija obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 2: Kumulativna stopa rasta ukupno obračunate premije društava za osiguranje iz RS

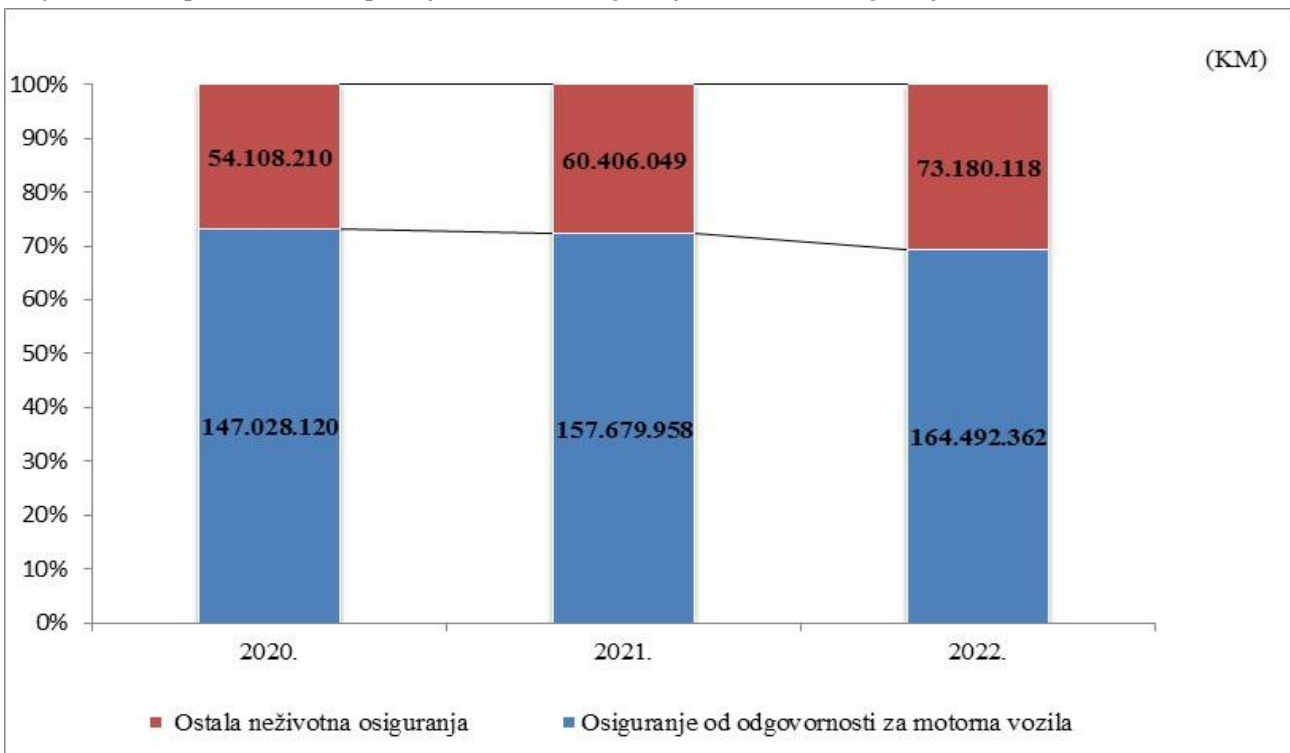
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 3: Ukupno obračunata premija društava za osiguranje iz RS, prema vrstama osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 4: Ukupno obračunata premija neživotnih osiguranja društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

2.1.5.2. Obračunata premija filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH

U ukupno obračunatoj premiji, na tržištu osiguranja Republike Srpske, filijale društava za osiguranje iz FBiH učestvovala su sa 26,2%, odnosno u iznosu od 72.411.832 KM.

U narednoj tabeli prikazan je pregled obračunate premije, na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, po filijalama društava iz FBiH za 2020, 2021. i 2022. godinu.

Tabela 13: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH

R.B.	Filijale društava za osiguranje iz FBiH koje posluju u RS	Obračunata premija						Indeks 2022/21
		2020.		2021.		2022.		
		Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	Iznos (KM)	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Asa osiguranje d.d.	7.465.924	13,1	8.526.054	12,9	9.603.484	13,3	112,6
2.	Adriatic osiguranje d.d.	6.491.652	11,4	6.626.311	10,0	6.677.269	9,2	100,8
3.	Camelija osiguranje d.d.	627.779	1,1	1.028.296	1,6	1.777.454	2,5	172,9
4.	Central osiguranje d.d.	3.257.209	5,7	3.977.326	6,0	5.339.647	7,4	134,3
5.	Croatia osiguranje d.d.	1.413.343	2,5	1.689.931	2,6	2.060.610	2,8	121,9
6.	Euroherc osiguranje d.d.	7.669.724	13,5	7.421.454	11,2	8.015.997	11,1	108,0
7.	SARAJEVO osiguranje	3.291.904	5,8	3.931.947	5,9	4.230.297	5,8	107,6
8.	Vienna osiguranje d.d.	152.432	0,3	274.770	0,4	519.323	0,7	189,0
9.	UNIQA osiguranje d.d.	5.172.159	9,1	5.496.992	8,3	5.833.526	8,1	106,1
10.	Triglav osiguranje d.d.			188.672	0,3	234.310	0,3	124,2
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA		35.542.125	62,5	39.161.754	59,3	44.291.917	61,2	113,1
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Adriatic osiguranje d.d.	117.555	0,2	68.090	0,1	60.975	0,1	89,6
2.	Croatia osiguranje d.d.	120.961	0,2	117.677	0,2	112.059	0,2	95,2
3.	Vienna osiguranje d.d.	8.861.762	15,6	9.076.338	13,7	9.318.923	12,9	102,7
4.	UNIQA osiguranje d.d.	8.780.429	15,4	12.455.942	18,8	14.425.091	19,9	115,8
5.	Triglav osiguranje d.d.	3.449.749	6,1	5.212.887	7,9	4.202.868	5,8	80,6
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA		21.330.456	37,5	26.930.935	40,7	28.119.915	38,8	104,4
UKUPNA PREMIJA		56.872.581	100,0	66.092.689	100,0	72.411.832	100,0	109,6

Izvor: Izveštaji filijala društava iz FBiH

U strukturi premije filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH, koja je u 2022. godini obračunata na tržištu osiguranja Republike Srpske, neživotna osiguranja su učestvovala sa 61,2%, a životna osiguranja sa 38,8%. Premija neživotnih osiguranja koju su filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH obračunale u Republici Srpskoj je veća za 13,1%, dok je premija životnih osiguranja povećana za 4,4%, posmatrano u odnosu na 2021. godinu. Nominalno posmatrano, premija životnih osiguranja koju su ostvarile filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH je značajnije porasla, u odnosu na premiju koju su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj. Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila učestvovala je sa 34,9% u ukupno obračunatoj premiji filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH.

2.1.6. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju

2.1.6.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj

U narednoj tabeli dat je pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju, na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, za 2021. i 2022. godinu.

Tabela 14: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu RS

R.B.	Subjekti na tržištu	2021.				2022.			
		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
		Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos (KM)	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
1.	DRUŠTVA ZA OSIGURANJE IZ RS	44.142.315	23,0%	7.554.601	3,9%	48.965.714	24,0%	11.772.011	5,8%
1.1.	Neživotna osiguranja	20.680.277	12,5%	7.412.519	4,5%	25.332.723	14,2%	11.642.095	6,5%
1.2.	Životna osiguranja	23.462.038	89,1%	142.082	0,5%	23.632.991	88,6%	129.916	0,5%
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	25.292.541	38,3%	707.069	1,1%	29.529.788	40,8%	1.533.779	2,1%
2.1.	Neživotna osiguranja	4.629.045	11,8%	700.317	1,8%	8.489.860	19,2%	1.528.693	3,5%
2.2.	Životna osiguranja	20.663.496	76,7%	6.752	0,0%	21.039.928	74,8%	5.086	0,0%
UKUPNO		69.434.856	26,9%	8.261.670	3,2%	78.495.502	28,4%	13.305.790	4,8%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Premija na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2022. godini, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 91.801.292 KM ili 33,2% ukupno obračunate premije i veća je za 18,2%, u odnosu na prethodnu godinu. Putem zastupnika u osiguranju obračunata je premija u iznosu od 78.495.502 KM, odnosno 28,4% ukupne premije, dok je putem brokera u osiguranju obračunato 13.305.790 KM ili 4,8% ukupne premije.

Premija neživotnih osiguranja, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 46.993.371 KM ili 21,1% premije neživotnih osiguranja i veća je za 40,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Putem zastupnika i brokera u osiguranju, obračunato je 44.807.921 KM ili 81,7% premije životnih osiguranja.

U narednoj tabeli dat je pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja za 2021. i 2022. godinu.

Tabela 15: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu RS, po vrstama osiguranja

Vrste osiguranja	2021.				2022.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja
Osiguranje nezgode	2.379.588	16,7%	3.211.661	22,5%	2.254.369	14,3%	3.617.140	23,0%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	2.336.420	11,5%	529.315	2,6%	2.910.635	12,7%	647.281	2,8%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	848.133	9,4%	1.085.821	12,0%	1.287.184	12,8%	1.214.700	12,1%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	737.943	7,5%	1.518.544	15,5%	1.048.455	8,7%	4.196.926	34,9%

Vrste osiguranja	2021.				2022.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	17.488.683	12,3%	189.206	0,1%	23.553.534	15,8%	712.068	0,5%
Ostalo	1.518.555	16,2%	1.578.289	16,8%	2.768.406	22,2%	2.782.673	22,4%
Ukupno neživotna osiguranja	25.309.322	12,4%	8.112.836	4,0%	33.822.583	15,2%	13.170.788	5,9%
Ukupno životna osiguranja	44.125.534	82,9%	148.834	0,3%	44.672.919	81,5%	135.002	0,2%
UKUPNO	69.434.856	26,9%	8.261.670	3,2%	78.495.502	28,4%	13.305.790	4,8%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Najveće učešće obračunate premije putem zastupnika u osiguranju zabilježeno je u vrstama životnih osiguranja, a najveće učešće obračunate premije putem brokera u osiguranju u vrsti osiguranja ostalih šteta na imovini i osiguranja nezgode.

Nominalno posmatrano, najveći iznos obračunate premije putem zastupnika zabilježen je u životnim osiguranjima i vrsti osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, a putem brokera u osiguranju ostalih šteta na imovini i osiguranju nezgode.

Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 16,3% u ukupno obračunatoj premiji ove vrste osiguranja.

2.1.6.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju

Premija koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala putem zastupnika i brokera u osiguranju, u 2022. godini, iznosila je 83.810.231 KM ili 31,6% ukupno obračunate premije. U odnosu na isti period prethodne godine, premija obračunata putem ovih kanala prodaje bila je veća za 12.297.633 KM ili 17,2%.

U narednoj tabeli daje se pregled premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja za 2021. i 2022. godinu.

Tabela 16: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	2021.				2022.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja
Osiguranje nezgode	3.863.404	25,9%	3.299.673	22,1%	4.509.163	25,8%	3.700.139	21,2%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	2.544.810	15,3%	807.521	4,8%	3.012.797	16,0%	911.386	4,8%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	1.107.281	13,8%	1.366.506	17,0%	1.385.807	15,7%	1.396.835	15,9%

Vrsta osiguranja	2021.				2022.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja	Iznos (KM)	Učešće u obračunatoj premiji, po vrstama osiguranja
Osiguranje ostalih šteta na imovini	665.560	5,6%	3.727.954	31,1%	948.566	5,9%	7.796.712	48,7%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	26.448.183	16,8%	260.101	0,2%	30.008.440	18,2%	261.665	0,2%
Ostalo	1.467.356	16,7%	1.971.922	22,5%	2.511.740	20,7%	3.298.334	27,2%
Ukupno neživotna osiguranja	36.096.594	16,6%	11.433.677	5,2%	42.376.513	17,8%	17.365.071	7,3%
Ukupno životna osiguranja	23.840.245	86,6%	142.082	0,5%	23.938.732	85,8%	129.915	0,5%
UKUPNO	59.936.839	24,4%	11.575.759	4,7%	66.315.245	25,0%	17.494.986	6,6%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj su, putem zastupnika u osiguranju, obračunala premiju u iznosu od 66.315.245 KM ili 25,0% ukupne premije, dok su putem brokera u osiguranju obračunala premiju u iznosu od 17.494.986 KM ili 6,6% ukupne premije.

Premija neživotnih osiguranja koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala, u 2022. godini, putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 59.741.584 KM (25,1% od ukupno obračunate premije neživotnih osiguranja) i veća je za 25,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Putem zastupnika i brokera u osiguranju je obračunato 24.068.647 KM ili 86,3% od ukupne premije životnih osiguranja.

Najveće učešće obračunate premije putem zastupnika u osiguranju zabilježeno je u vrstama životnog osiguranja, dok je najveće učešće obračunate premije putem brokera u osiguranju u vrsti osiguranja ostalih šteta na imovini, u ukupno obračunatoj premiji ovih vrsta osiguranja.

Nominalno posmatrano, najveći iznos obračunate premije putem zastupnika zabilježen je u vrstama osiguranja od autoodgovornosti za motorna vozila i životnim osiguranjima, a putem brokera u vrstama osiguranja ostalih šteta na imovini i osiguranja nezgode.

Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 18,4% u ukupno obračunatoj premiji ove vrste osiguranja.

2.2. Bilansna struktura

Na osnovu dostavljenih revidiranih finansijskih izvještaja društava za osiguranje za 2022. godinu, u ovom poglavlju se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija za 2021. i 2022. godinu.

2.2.1. Bilans stanja

Vrijednost poslovne aktive i pasive društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, iznosila je 619.549.399 KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2021. godine bila je veća za 9,9%.

Skraćena šema aktive zbirnog bilansa stanja društava za osiguranje za 2021. i 2022. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

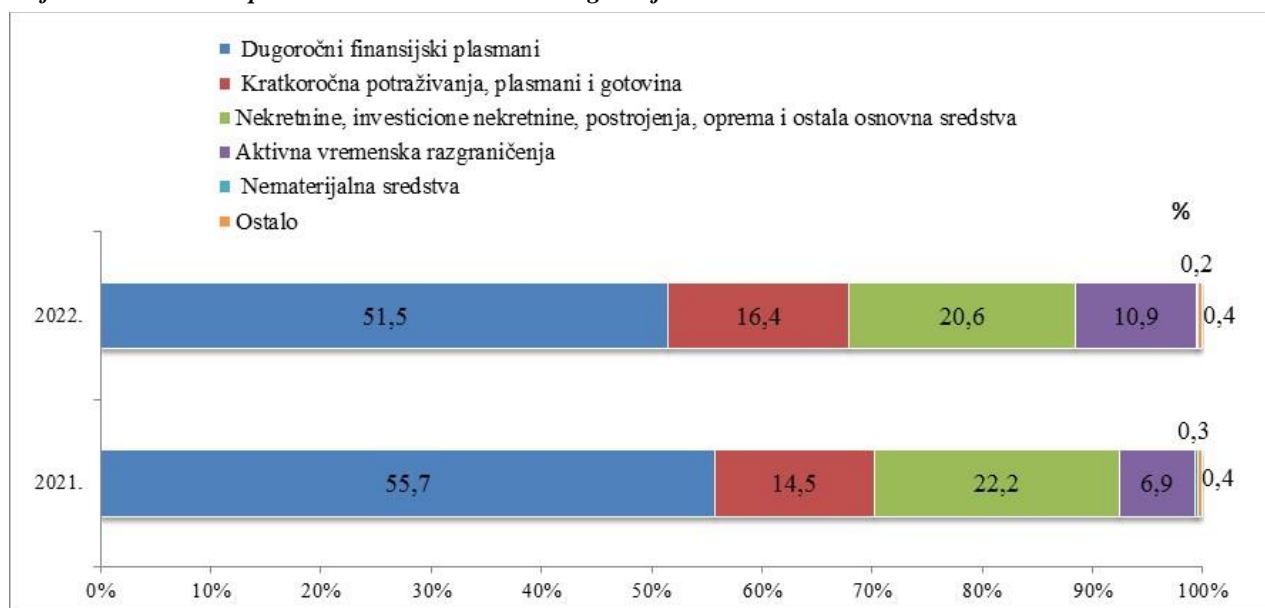
Tabela 17: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

A K T I V A	31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks 2022/21
	Iznos (KM)	Udio	Iznos (KM)	Udio	
A. STALNA IMOVINA (I+II+III+IV)	440.920.866	78,2%	448.336.473	72,4%	101,7
I - Nematerijalna sredstva	1.595.916	0,3%	1.511.110	0,2%	94,7
II - Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala osnovna sredstva (1+2+3)	125.362.107	22,2%	127.722.891	20,6%	101,9
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	42.495.125	7,5%	43.036.794	6,9%	101,3
2. Investicione nekretnine	73.930.309	13,1%	76.794.659	12,4%	103,9
3. Ostala osnovna sredstva	8.936.673	1,6%	7.891.438	1,3%	88,3
III - Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	313.962.843	55,7%	319.102.472	51,5%	101,6
1. Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	5.204.485	0,9%	4.580.795	0,7%	88,0
2. Dugoročni finansijski plasmani matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni finansijski plasmani u zemlji i inostranstvu, finansijska sredstva koja se drže do roka dospelja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i ostali dugoročni finansijski plasmani	308.758.358	54,8%	314.521.677	50,8%	101,9
IV - Odložena poreska sredstva					
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III+IV)	122.629.626	21,8%	171.212.926	27,6%	139,6
I - Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	1.809.895	0,3%	1.859.180	0,3%	102,7
II - Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	81.725.216	14,5%	101.409.534	16,4%	124,1
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	13.729.315	2,4%	16.683.466	2,7%	121,5
2. Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja	9.092.358	1,6%	7.066.508	1,1%	77,7
3. Kratkoročni finansijski plasmani	32.459.447	5,8%	45.450.002	7,3%	140,0
4. Gotovina	26.444.096	4,7%	32.209.558	5,2%	121,8
III - Aktivna vremenska razgraničenja	38.814.661	6,9%	67.656.597	10,9%	174,3
IV - Odložena poreska sredstva	279.854	0,0%	287.615	0,0%	102,8
POSLOVNA AKTIVA (A+B)	563.550.492	100,0%	619.549.399	100,0%	109,9
VANBILANSNA AKTIVA	11.841.195		14.371.470		121,4
UKUPNA AKTIVA	575.391.687		633.920.869		110,2

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura poslovne aktive za 2021. i 2022. godinu.

Grafikon 5: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U strukturi poslovne aktive, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, stalna imovina je učestvovala sa 72,4%, a tekuća imovina sa 27,6%.

U odnosu na stanje na dan 31.12.2021. godine stalna imovina se povećala (1,7%), u okviru koje su se povećali iznosi na pozicijama nekretnine, investicione nekeretnine, postrojenja, oprema i ostala osnovna sredstva (1,9%) i dugoročni finansijski plasmani (1,6%). Na povećanje pozicije nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala osnovna sredstva uticalo je povećanje na stavkama građevinski objekti, investicione nekretnine i ostala osnovna sredstva. U okviru dugoročnih finansijskih plasmana zabilježeno je povećanje na stavkama finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, usljed povećanja ulaganja u obveznice čiji je emitent Republika Srpska. Na poziciji dugoročni finansijski plasmani došlo je do smanjenja učešća kapitala zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica za 12,0% (smanjenje učešća jednog društva za osiguranje u kapitalu ostalih pravnih lica) i dugoročnih finansijskih plasmana u zemlji za 19,7% (oročeni depoziti), a što je povezano sa povećanjem kratkoročnih ulaganja u depozite, odnosno povećanja dijela dugoročnih ulaganja u depozite koji dospijevaju za naplatu do godinu dana. Smanjenje na poziciji nematerijalna sredstva (5,3%) nema materijalnu značajnost, jer ova pozicija učestvuje u poslovnoj aktivni tek 0,2%.

Tekuća imovina se povećala za 39,6% u okviru koje je zabilježeno povećanje na pozicijama zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namjenjena prodaji (2,7%), kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina (24,1%), aktivna vremenska razgraničenja (74,3%) i odložena poreska sredstva (2,8%). U okviru pozicije kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina povećala su se potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci (potraživanja po osnovu premije neživotnih osiguranja), kratkoročni finansijski plasmani (oročeni depoziti i obveznice), te gotovina. U okviru ove pozicije smanjila su se potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja (akontativno isplaćena dobit akcionarima). Na poziciji aktivna vremenska razgraničenja zabilježeno je povećanje i to značajnije kod jednog društva za osiguranje zbog povećanja iznosa rezervisanih šteta koje padaju na teret reosiguravača. Povećanje na pozicijama zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji i odložena poreska sredstva nije materijalno značajno jer učešće ovih pozicija u poslovnoj aktivni je tek 0,3%.

Vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, je povećana za 21,4% značajnije kod jednog društva za osiguranje, a odnosi se na dio dugoročnog revolving zajma, evidentiran u vanbilansnoj evidenciji. Dio iznosa iskazanog u okviru vanbilansne aktive odnosi se na državnu imovinu (građevinske objekte koje koristi društvo za osiguranje Wiener osiguranje a.d) i na potraživanja od pravnih lica koja su u stečaju i koji se nije mijenjao nakon početnog evidentiranja.

Skraćena šema pasive zbirnog bilansa stanja društava za osiguranje za 2021. i 2022. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

Tabela 18: Pasiva –ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

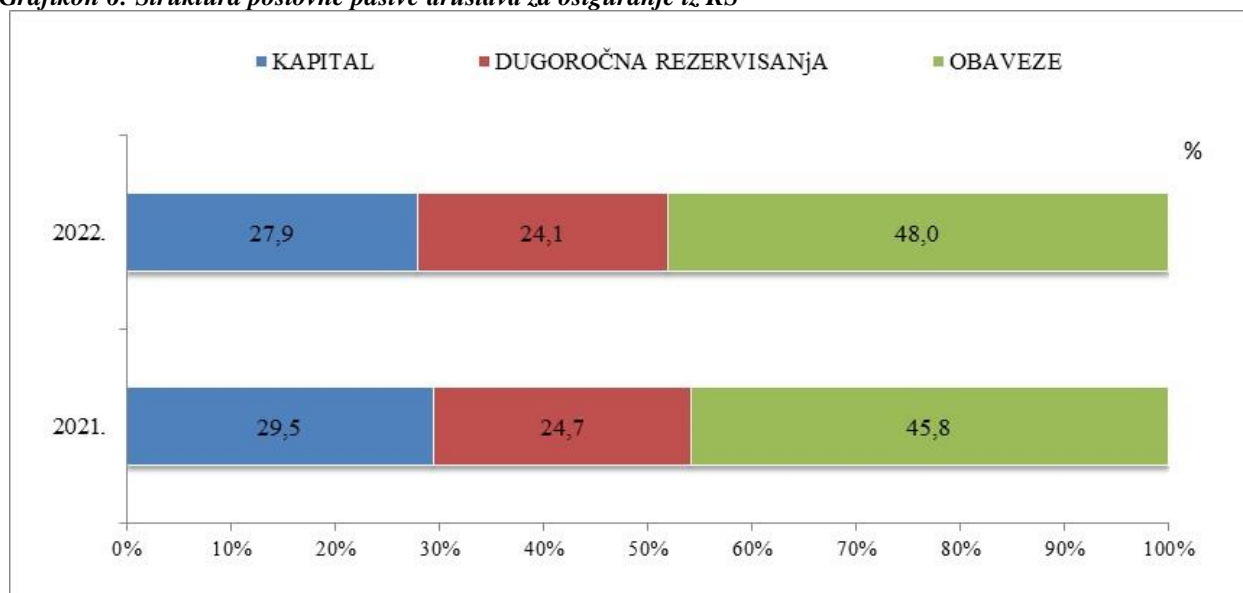
PASIVA	31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks 2022/21
	Iznos (KM)	Udio	Iznos (KM)	Udio	
A. KAPITAL	166.416.922	29,5%	172.957.178	27,9%	103,9
1. Osnovni kapital	114.758.191	20,4%	131.868.891	21,3%	114,9
2. Emisiona premija	6.606.242	1,2%	3.923.289	0,6%	59,4
3. Emisioni gubitak	4.034.299	0,7%	8.067.383	1,3%	200,0
4. Rezerve iz dobitka	5.934.567	1,1%	5.817.321	0,9%	98,0
5. Revalorizacione rezerve	2.980.508	0,5%	3.745.144	0,6%	125,7

PASIVA	31.12.2021.		31.12.2022.		Indeks 2022/21
	Iznos (KM)	Udio	Iznos (KM)	Udio	
6. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	6.544.245	1,2%	5.853.538	0,9%	89,4
7. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju	1.408.733	0,2%	4.631.701	0,7%	328,8
8. Neraspoređeni dobitak (9+10)	46.785.399	8,3%	45.605.105	7,4%	97,5
9. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	15.145.689	2,7%	17.965.027	2,9%	118,6
10. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	31.639.710	5,6%	27.640.078	4,5%	87,4
11. Gubitak do visine kapitala (12+13)	11.749.198	2,1%	11.157.026	1,8%	95,0
12. Gubitak ranijih godina	9.101.106	1,6%	11.157.026	1,8%	122,6
13. Gubitak tekuće godine	2.648.092	0,5%	0	0,0%	0,0
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	139.299.664	24,7%	149.331.028	24,1%	107,2
V. OBAVEZE (1+2)	257.833.906	45,8%	297.261.193	48,0%	115,3
1. Dugoročne obaveze	10.308.548	1,8%	12.621.511	2,0%	122,4
2. Kratkoročne obaveze i PVR	247.525.358	43,9%	284.639.682	45,9%	115,0
2.1. Prenosna premija ŽO	7.168.958	1,3%	7.296.698	1,2%	101,8
2.2. Prenosna premija NŽO	128.810.365	22,9%	138.174.754	22,3%	107,3
2.3. Rezervisane štete ŽO	1.541.299	0,3%	1.397.973	0,2%	90,7
2.4. Rezervisane štete NŽO	77.226.885	13,7%	97.897.005	15,8%	126,8
2.5. Druga pasivna vremenska razgraničenja	5.835.264	1,0%	4.668.492	0,8%	80,0
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	26.942.587	4,8%	35.204.760	5,7%	130,7
G. POSLOVNA PASIVA (A+B+V)	563.550.492	100,0%	619.549.399	100,0%	109,9
D. VANBILANSNA PASIVA	11.841.195		14.371.470		121,4
Đ. UKUPNA PASIVA	575.391.687		633.920.869		110,2

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura poslovne pasive za 2021. i 2022. godinu.

Grafikon 6: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

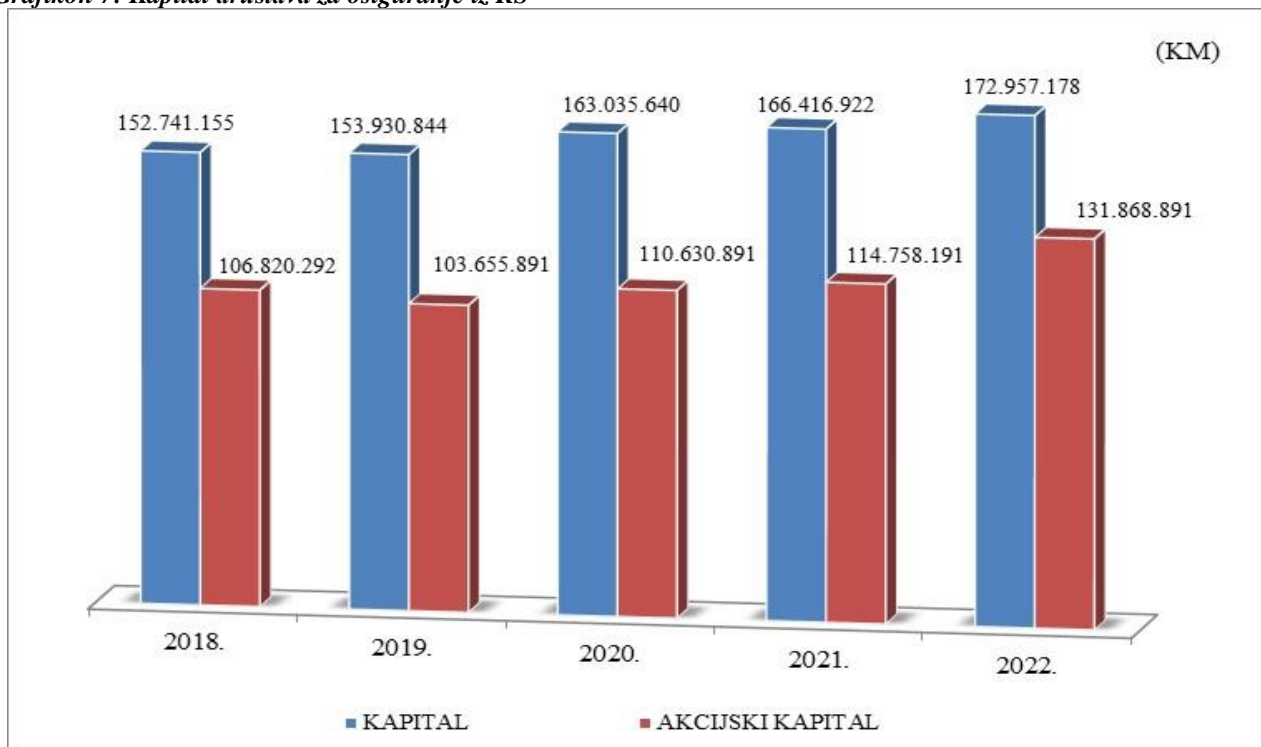
U strukturi poslovne pasive, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, kapital je učestvovao sa 27,9%, dugoročna rezervisanja sa 24,1% i obaveze sa 48,0%, pri čemu su tehničke rezerve (prenosne premije i rezervisane štete) činile 82,3% ukupnih obaveza. U strukturi poslovne pasive, iznosi prenosne premije i rezervisanih šteta životnih i neživotnih osiguranja učestvovali su sa 39,5%, matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku kod životnih osiguranja sa 23,9% i kapitala sa 27,9%. Iznosi

iskazani na navedenim pozicijama učestvovali su ukupno sa 91,3% u poslovnoj pasivi, a njihov međusobni odnos bio je u skladu sa djelatnošću i strukturom portfelja društava za osiguranje.

U odnosu na stanje na dan 31.12.2021. godine, kapital je povećan za 3,9%, a u okviru kojeg su povećani iznosi na stavkama osnovni kapital (14,9%), emisioni gubitak (2 puta), revalorizacione rezerve (25,7%) i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (3 puta). Povećanje iznosa osnovnog kapitala proizilazi iz povećanja akcionarskog kapitala u svrhu ispunjavanja kapitalnih zahtjeva propisanih Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o društvima za osiguranje⁴. Emisioni gubitak je nastao kod jednog društva za osiguranje prilikom povećanja osnovnog kapitala. U okviru pozicije kapital smanjenje je zabilježeno na stavkama emisiona premija (40,6%), rezerve iz dobitka (2,0%), nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (10,6%), neraspoređeni dobitak (2,5%) i gubitak do visine kapitala (5,0%), u okviru kojeg nije iskazan gubitak tekuće godine. Smanjenje na stavkama emisione premije povezano je sa korišćenjem iste za povećanje osnovnog kapitala kod jednog društva za osiguranje. Promjene iznosa na stavkama nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju povezane su sa vrednovanjima koja proizilaze iz Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 - Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje.

U nastavku se daje pregled kretanja kapitala za period 2018 - 2022. godina.

Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

Na poziciji dugoročna rezervisanja zabilježen je porast od 7,2%, u okviru koje je povećan iznos matematičke rezerve za 7,6% i rezerve za učešće u dobitku životnih osiguranja za 4,1%. Iznos matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku životnih osiguranja činili su 99,3% iskazanog iznosa dugoročnih rezervisanja. Povećanje iznosa matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u

⁴ Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/19

dobitku životnih osiguranja rezultat je sazrijevanja portfelja i rasta obračunate premije životnih osiguranja, te predstavlja nastavak pozitivnog trenda.

Ukupne obaveze povećane su za 15,3%, a u okviru kojih su povećane dugoročne obaveze 22,4% i kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja za 15,0%. Na povećanje dugoročnih obaveza uticalo je povećanje obaveza po finansijskom lizingu, a koje se odnose na obaveze po osnovu dugoročnih zajmova koje se knjiže u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 16 - Lizing. Iznosi prenosne premije i rezervisanih šteta životnih i neživotnih osiguranja učestvovali su sa 86,0%, dok su obaveze po osnovu šteta i ugovorenih iznosa učestvovale tek sa 0,2% u ukupno iskazanom iznosu kratkoročnih obaveza i pasivnih vremenskih razgraničenja. Na povećanje ostalih kratkoročnih obaveza (30,7%) uticalo je povećanje kratkoročnih finansijskih obaveza prema povezanim pravnim licima i obaveze za premiju reosiguranja. Na smanjenje iznosa iskazanog u okviru drugih pasivnih vremenskih razgraničenja za 20,0% uticalo je značajnije smanjenje iznosa na ovoj poziciji kod jednog društva za osiguranje.

2.2.2. Bilans uspjeha

Skraćena šema zbirnog bilansa uspjeha društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za 2021. i 2022. godinu, data je u sljedećoj tabeli.

Tabela 19: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

P O Z I C I J A	2021.	Udio	2022.	Udio	Indeks 2022/21
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	267.259.950	94,0%	293.795.335	93,3%	109,9
1. Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	28.346.876		28.905.492		102,0
2. Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	208.970.600		229.319.084		109,7
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	7.963.327		17.541.313		220,3
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	8.998.712		4.510.266		50,1
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	386.613		464.988		120,3
6. Drugi poslovni prihodi	12.593.822		13.054.192		103,7
II - Poslovni rashodi (1+2)	240.628.966	96,0%	274.111.378	97,5%	113,9
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	138.209.190		165.947.446		120,1
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	16.754.232		14.808.758		88,4
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	13.960.235		16.574.947		118,7
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	107.494.723		134.563.741		125,2
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	102.419.776		108.163.932		105,6
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	26.630.984		19.683.957		73,9
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	11.622.509	4,1%	12.681.568	4,0%	109,1
II - Finansijski rashodi	1.542.730	0,6%	1.419.937	0,5%	92,0
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	10.079.779		11.261.631		111,7
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	36.710.763		30.945.588		84,3
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	4.243.058	1,5%	6.298.658	2,0%	148,4
II - Ostali rashodi	4.982.505	2,0%	3.734.028	1,3%	74,9

P O Z I C I J A	2021.	Udio	2022.	Udio	Indeks 2022/21
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	-739.447		2.564.630		-346,8
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	1.045.039	0,4%	1.755.129	0,6%	167,9
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	2.430.922	1,0%	962.836	0,3%	39,6
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	-1.385.883		792.293		-57,2
D. GUBITAK POSLOVANJA KOJI SE OBUSTAVLJA	74.805				
Đ. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	106.414	0,0%	90.241	0,0%	84,8
Đ I- RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	382.386	0,2%	530.255	0,2%	138,7
E. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+ GIII-D+Đ-ĐI)	34.234.656		33.862.497		98,9
Ž. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT - Poreski rashodi perioda	3.809.487		3.310.592		86,9
Z - ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	12.014	0,0%	7.669	0,0%	63,8
Z I - ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA	2.329	0,0%	4.709	0,0%	202,2
I. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (E-Ž-Z+ZI)=(Z I-Z 2)	30.415.484		30.548.945		100,4
1. Neto dobitak tekuće godine	33.072.421		30.548.945		92,4
2. Neto gubitak tekuće godine	2.656.937				0,0
J. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	175.639	0,1%	151.587	0,0%	86,3
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	768.941	0,3%	490.989	0,2%	63,9
III - Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	52.530	0,0%	28.085	0,0%	53,5
K. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (I+JI-JII±JIII)	29.874.712		30.237.628		101,2
L. UKUPNI PRIHODI I DOBICI					
Lj. UKUPNI RASHODI I GUBICI	284.454.938	100,0%	314.777.227	100,0%	110,7
M. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU	250.770.739	100,0%	281.229.007	100,0%	112,1
N. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	33.684.199		33.548.220		99,6
Nj. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU	3.809.487		3.310.592		86,9
Nj. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU	29.874.712		30.237.628		101,2

Izvori: Bilans uspjeha društava za osiguranje iz RS

Ukupni prihodi, uključujući i dobitke utvrđene direktno u kapitalu, u 2022. godini, iznosili su 314.777.227 KM i bili su veći, u odnosu na 2021. godinu, za 10,7%. Poslovni prihodi činili su 93,3% ukupnih prihoda, iznosili su 293.795.335 KM i bili su veći za 9,9%. Povećanje prihoda od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih i životnih osiguranja povezano je sa povećanjem premije. Realizacija ugovora o osiguranju, pokrivenim reosiguranjem, uticalo je na povećanje prihoda po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja. Smanjenje prihoda od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja proizilazi iz uticaja povećanja iznosa obračunatih rezervi za štete, u odnosu na prethodni period. Prihodi od povrata poreskih i drugih dadžbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. povećani su za 20,3% i učešće ovih prihoda je tek 0,16% u poslovnim prihodima. Promjene kod pojedinačnih društava za osiguranje rezultiralo je povećanjem drugih poslovnih prihoda za 3,7%. Finansijski prihodi činili su 4,0% ukupnih prihoda i bili su veći za 9,1%, a odnose se na povećanje prihoda od kamata i prihoda od matičnih, zavisnih i ostalih povezanih pravnih lica. Ostali prihodi

učestvovali sa 2,0% u ukupnim prihodima i bili su veći za 48,4% usljed povećanja iznosa naplaćenih otpisanih potraživanja u posmatranom periodu u odnosu na isti period prethodne godine.

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine su učestvovali u ukupnim prihodima sa 0,6% i bili su veći za 67,9%. Na povećanje ovih prihoda uticalo je povećanje prihoda od usklađivanja, odnosno povećanja vrijednosti nekretnina, postrojenja, opreme i investicionih nekretnina i to materijalno značajnije kod jednog društva za osiguranje.

Prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina bili su manji za 15,2%, ali učešće ovih prihoda u ukupnim prihodima je tek 0,03%. Dobici utvrđeni direktno u kapitalu su se smanjili (13,7%), u iznosu koji nije nominalno značajan.

Ukupni rashodi, uključujući i gubitke utvrđene direktno u kapitalu, iznosili su 281.229.007 KM i bili su veći za 12,1%.

Poslovni rashodi činili su 97,5% ukupnih rashoda, a iznosili su 274.111.378 KM. U strukturi poslovnih rashoda, funkcionalni rashodi su učestvovali sa 60,5% i bili su veći za 20,1% u odnosu na isti period prethodne godine. U okviru funkcionalnih rashoda povećale su se naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja (18,7%) zbog uticaja rasta iznosa naknade šteta, ugovorenih iznosa i udjela u štetama životnih osiguranja, te naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja (25,2%), dok su se rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose smanjili 11,6%. Troškovi sprovođenja osiguranja učestvovali su sa 39,5% u poslovnim rashodima i povećani su za 5,6%, a čine ih troškovi amortizacije i rezervisanja (5,6%), troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi (64,5%) i troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (29,9%). Stopa rasta troškova sprovođenja osiguranja (5,6%) je bila manja u odnosu na stopu rasta obračunate premije (8,1%), pa stoga ovi troškovi nisu imali negativan uticaj na finansijski kapacitet društava za osiguranje za ispunjavanje obaveza po osnovu ugovora o osiguranju.

Finansijski rashodi su učestvovali u ukupnim rashodima sa 0,5%, ostali rashodi sa 1,3%, rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine sa 0,3%, rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina sa 0,2% i gubici utvrđeni direktno u kapitalu sa 0,2%. Zbog malog učešća u ukupnim rashodima, promjene na pozicijama navedenih rashoda nisu imali materijalno značajan uticaj na ukupan neto rezultat, bez obzira na njihovu relativnu promjenu.

Poslovni dobitak iznosio je 19.683.957 KM i bio je manji za 26,1%, dok je dobitak iz redovne aktivnosti (kada se uključe finansijski prihodi i rashodi) iznosio 30.945.588 KM i bio je manji za 15,7%.

Neto rezultat perioda je dobitak u iznosu od 30.548.945 KM. Sva društva za osiguranje u ovom izvještajnom periodu su iskazala neto dobitak perioda. Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu na nivou sektora, dobijen kao razlika ukupnih prihoda i dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu, sa jedne strane, i ukupnih rashoda, gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit, sa druge strane, bio je dobitak u iznosu od 30.237.628 KM.

2.2.3. Konsolidovani finansijski izvještaji

Od ukupno 14 društava za osiguranje, šest društava za osiguranje vrše direktnu ili indirektnu kontrolu nad jednim ili više pravnih lica ili ostvaruju značajan uticaj nad drugim pravnim licima, te su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 94/15 i 78/20) obavezni da sastavljaju konsolidovane finansijske izvještaje povezanih pravnih lica koji čine jednu ekonomsku cjelinu.

U skladu sa prethodno navedenim, društva za osiguranje su sastavila i dostavila Agenciji konsolidovane finansijske izvještaje. Ukupan neto rezultat perioda iskazan u konsolidovanim finansijskim izvještajima, bio je pozitivan i iznosio 12.729.009 KM. Neto rezultat iskazan u pojedinačnim revidiranim finansijskim izvještajima ovih društava za osiguranje je dobitak u iznosu od 12.578.167 KM i bio je manji za 150.842 KM od dobitka iskazanog u konsolidovanim finansijskim izvještajima⁵.

2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji

2.3.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obavezna su da kontinuirano održavaju visinu kapitala, koja je adekvatna obimu i vrstama poslova osiguranja koje obavljaju, odnosno rizicima kojima su izložena u obavljanju poslova osiguranja.

Adekvatnost kapitala društva za osiguranje zasniva se na ispunjavanju propisanih zahtjeva, prema kojima raspoloživi kapital društva za osiguranje mora biti najmanje jednak graničnoj vrijednosti adekvatnosti raspoloživog kapitala⁶, dok bazični kapital mora biti najmanje jednak iznosu garantnog fonda⁷. Kompozitna društva za osiguranje moraju odvojeno iskazivati ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 20: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

R.B.	Opis	2021.		2022.	
		Neživotna osiguranja	Životna osiguranja	Neživotna osiguranja	Životna osiguranja
		Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
1.	Bazični kapital	107.654.708	18.015.723	120.417.045	18.543.965
2.	Garantni fond	73.000.000	8.000.000	87.000.000	12.000.000
3.	Više/manje bazičnog kapitala (1-2)	34.654.708	10.015.723	33.417.045	6.543.965
4.	Raspoloživi kapital	93.901.151	14.349.370	106.029.320	15.362.849
5.	Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala	73.000.000	9.853.411	87.000.000	12.326.087
6.	Više/manje raspoloživog kapitala (4-5)	20.901.151	4.495.959	19.029.320	3.036.763

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupan bazični kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, koji uključuje kapital i životnih i neživotnih osiguranja, iznosio je 138.961.010 KM i bio je veći od garantnog fonda za 39.961.010 KM ili 40,4%. Bazični kapital za neživotna osiguranja bio je veći od garantnog fonda za 38,4%, a za životna osiguranja za 54,5%.

Ukupni raspoloživi kapital svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj⁸, posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, utvrđen u svrhu iskazivanja ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, iznosio je 121.392.169 KM. Iskazano je više raspoloživog kapitala,

⁵ Navedeni podaci ne uključuju podatke jednog društva za osiguranje, koje nije bilo u mogućnosti sastaviti konsolidovane finansijske izvještaje, iz razloga što povezano pravno lice tog društva nije dostavilo svoje finansijske izvještaje za 2022. godinu, jer je pokrenut prethodni postupak za utvrđivanje uslova za otvaranje postupka stečaja nad povezanim pravnim licem.

⁶ Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala je iznos margine solventnosti ili minimalno propisani iznos akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

⁷ Garantni fond odgovara iznosu 1/3 margine solventnosti ili minimalno propisanom iznosu akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

⁸ Potrebno je naglasiti da se iznos kapitala, utvrđen u svrhu ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, razlikuje od iznosa kapitala iskazanog u bilansu stanja.

u odnosu na graničnu vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala, u iznosu od 22.066.083 KM (22,2%), od čega 19.029.320 KM (21,9%) više raspoloživog kapitala za neživotna osiguranja i 3.036.763 KM (24,6%) više za životna osiguranja.

Pored iskazanog ukupnog ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, sva društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj pojedinačno su ispunjavala propisane zahtjeve adekvatnosti kapitala. Nezavisno od ispunjavanja propisanih zahtjeva adekvatnosti kapitala, društva za osiguranje imaju i obavezu da iznos u visini od najmanje 50% minimalno potrebnog garantnog fonda drže u namjenski oročenom depozitu ili hartijama od vrijednosti, čiji je emitent ili garant Bosna i Hercegovina, Republika Srpska ili Centralna banka BiH. Ova sredstva služe za zaštitu interesa osiguranika i korisnika osiguranja, te se ne mogu koristiti u drugu svrhu. Sva društva za osiguranje ispunjavala su ovaj zahtjev, odnosno imala su zahtijevano pokriće u navedenim sredstvima.

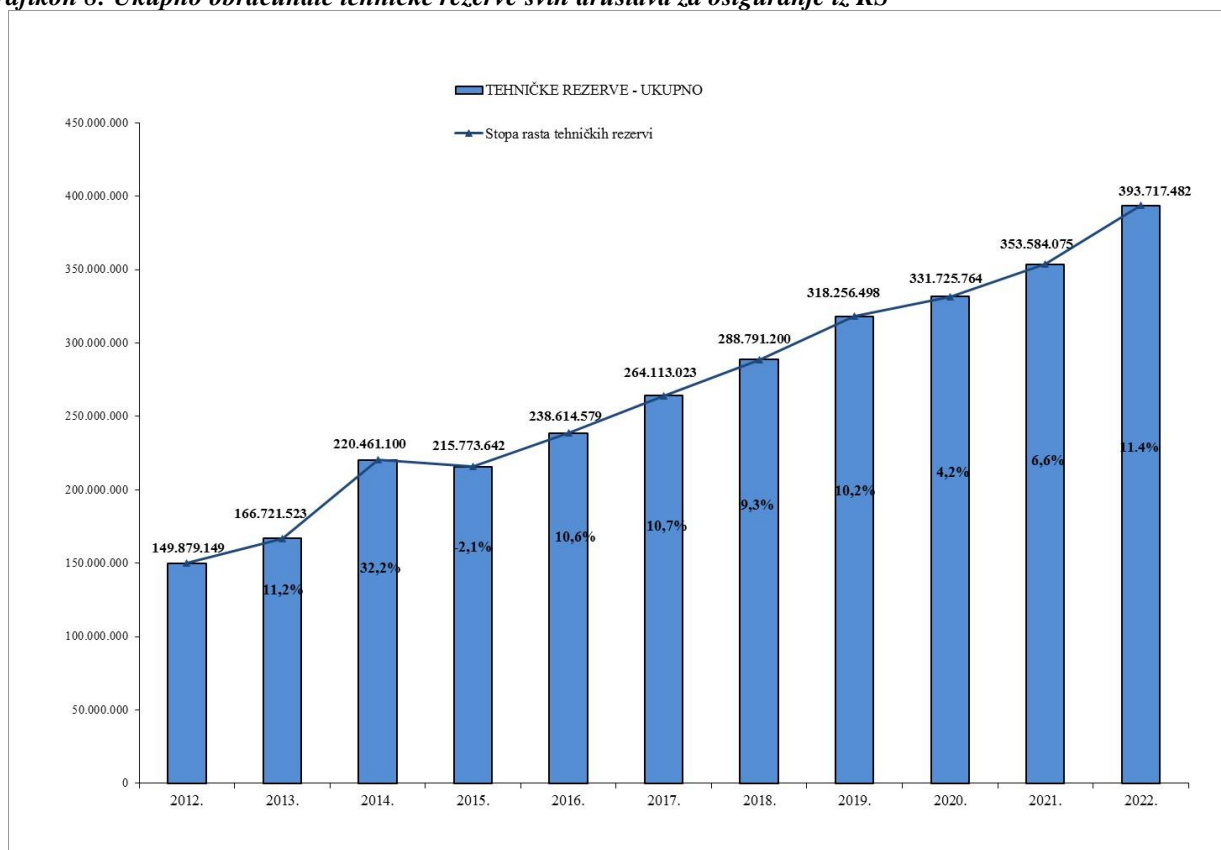
2.3.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive

2.3.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve

Aktuarski zasnovan obračun tehničkih rezervi je bitan preduslov za održavanje solventnosti društava za osiguranje, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u djelatnost osiguranja. Pravila obračuna tehničkih rezervi propisana su podzakonskim aktima Agencije, a njihova adekvatna primjena predmet je kontrole, kako ovlašćenih aktuara, tako i Agencije, kroz obavezne izvještaje koje društva za osiguranje dostavljaju periodično i kroz posredni i neposredni nadzor.

U narednom grafikonu ilustruje se pregled ukupno obračunatih tehničkih rezervi svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za period 2012 - 2022. godina.

Grafikon 8: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Na dan 31.12.2022. godine, ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bile su veće za 11,4%, u odnosu na isti dan prethodne godine.

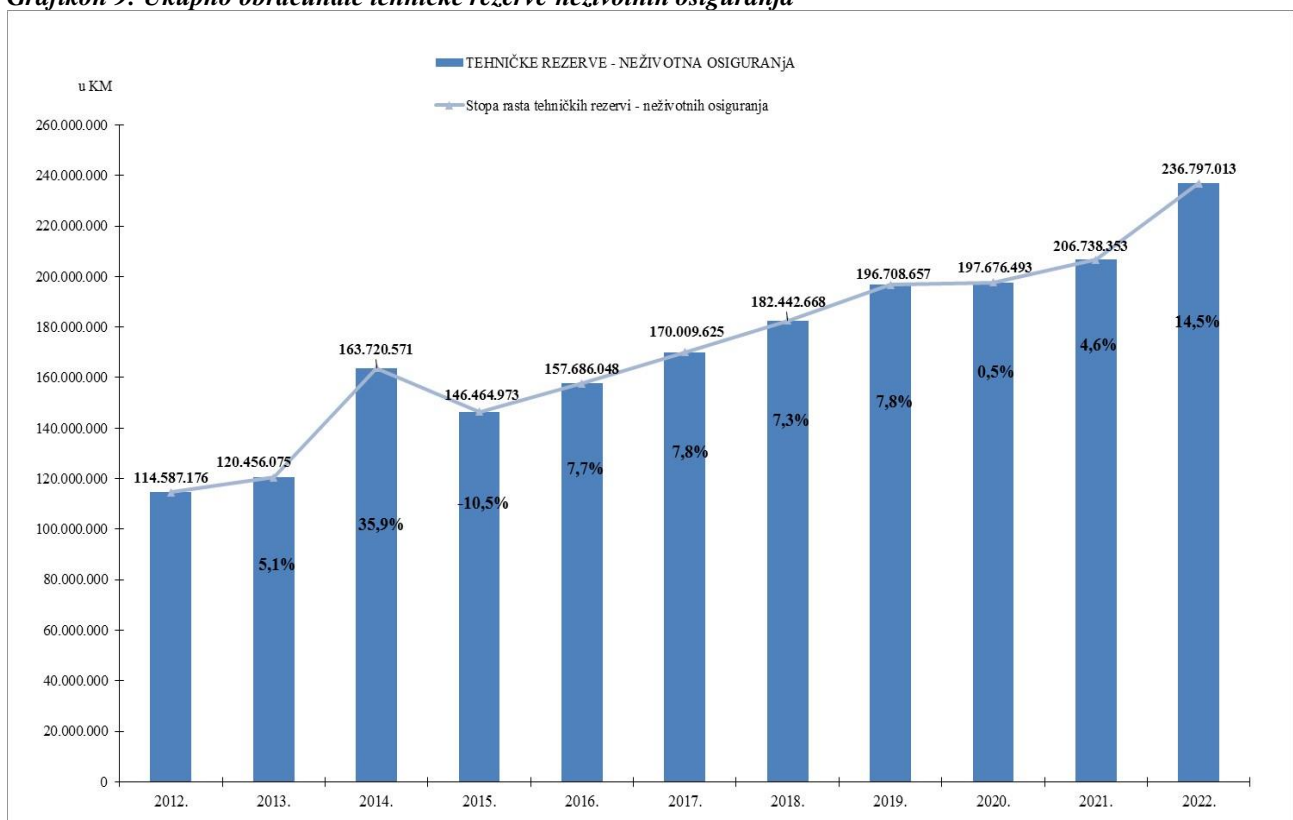
Radi održavanja finansijske sposobnosti izvršavanja obaveza po osnovu isplate odšteta i drugih naknada iz ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje je dužno da sredstva za pokriće tehničkih rezervi ulaže u propisane oblike sredstava, uz primjenu principa sigurnosti, profitabilnosti, te vodeći računa o disperziji ulaganja.

S obzirom da se primjenjuju različiti uslovi i ograničenja ulaganja kod životnih i neživotnih osiguranja, u nastavku se daje odvojena analiza ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

2.3.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, u periodu od 2012. do 2022. godine, prikazane su u narednom grafikonu.

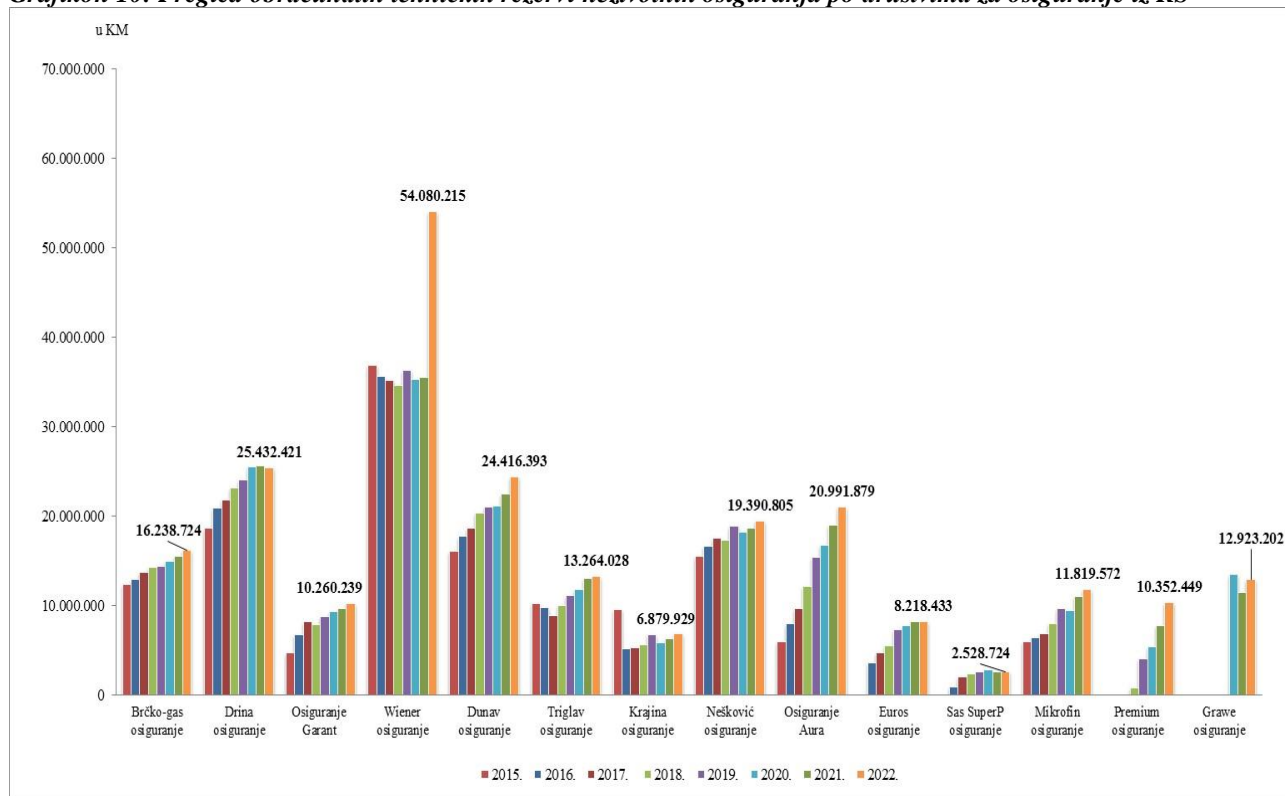
Grafikon 9: Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, iznosile su 236.797.013 KM i bile su veće, u odnosu na isti dan prethodne godine, za 14,5%.

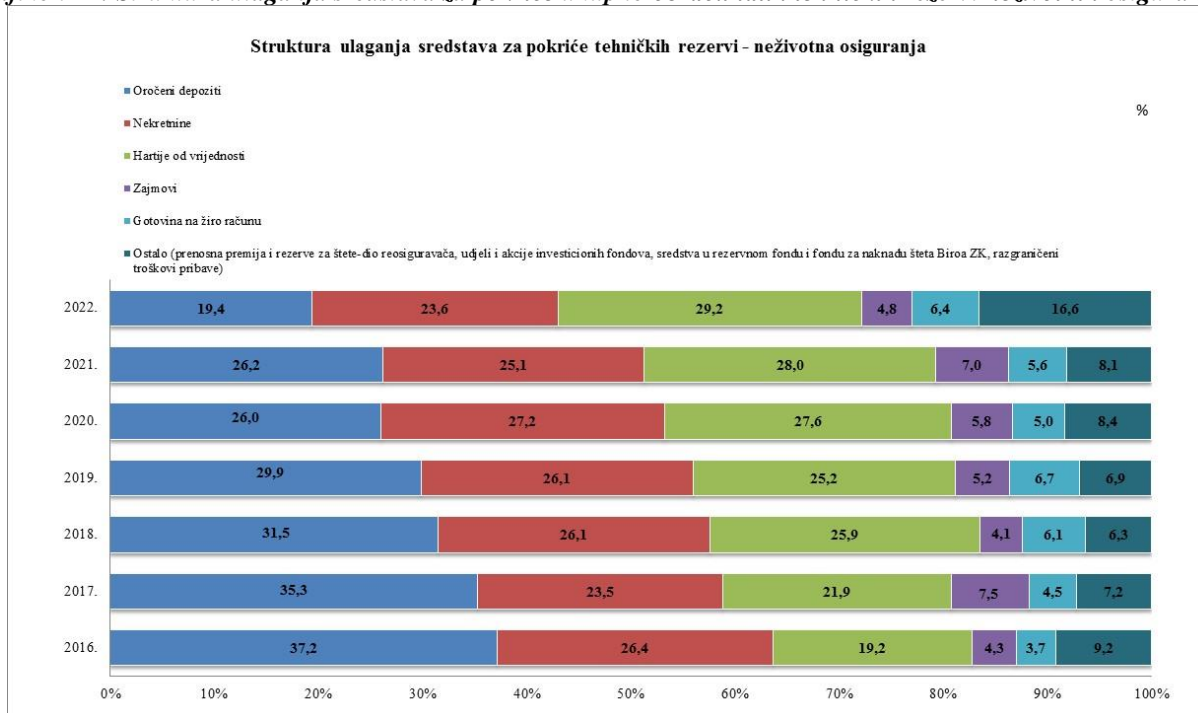
U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja pojedinačno, po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Iz grafikona se vidi da je, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, iznos obračunatih tehničkih rezervi kod dva društva za osiguranje manji za iznos koji nema materijalnu značajnost, a što je uzrokovano smanjenjem rezervi za štete, koje je pored ostalog u vezi i sa povećanjem iznosa isplaćenih šteta.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najznačajnije učešće imali su oročeni depoziti, nekretnine i hartije od vrijednosti, sa ukupnim učešćem od 72,2%. U odnosu na stanje na dan 31.12.2021. godine, povećale su se rezerve za štete koje padaju na teret reosiguravača.

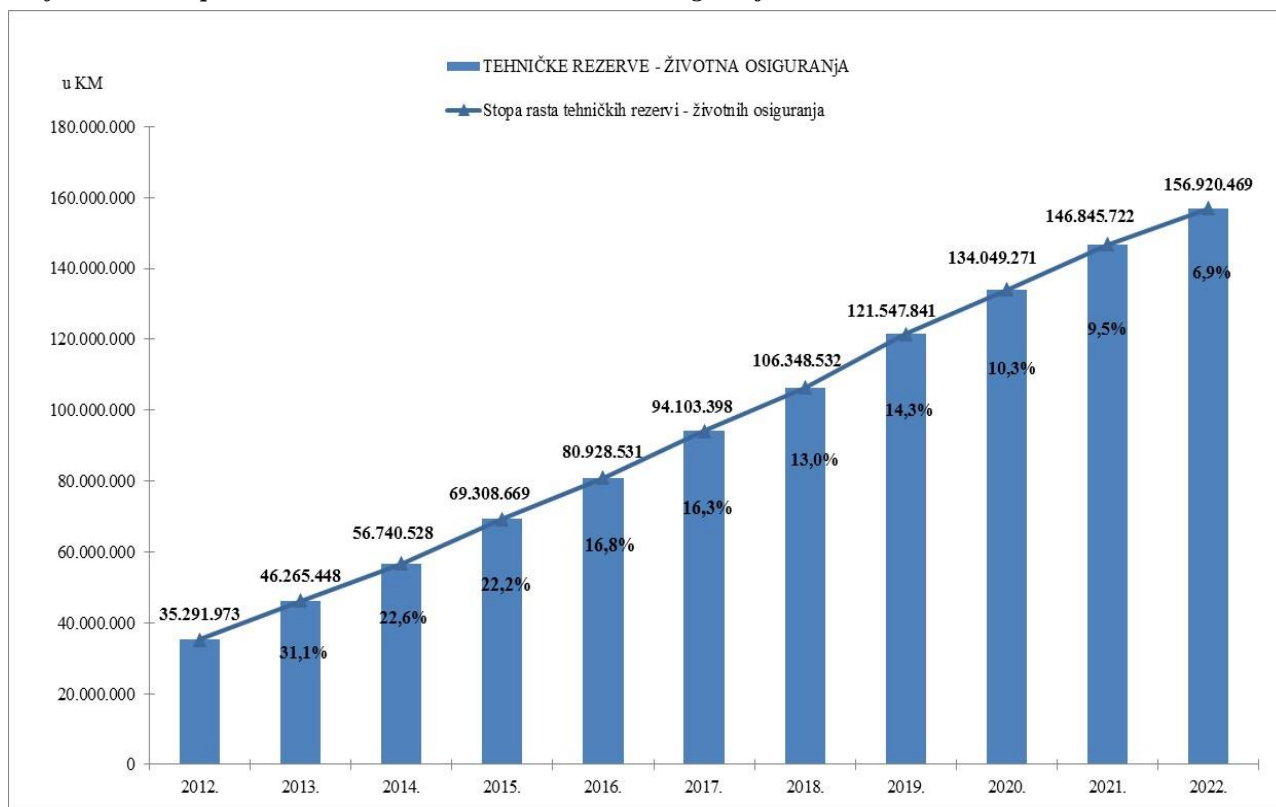
Sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, jedno društvo za osiguranje iskazalo je nedostatak sredstava za pokriće tehničkih rezervi, koje je i relativno i nominalno beznačajno, odnosno iskazan je nedostatak od 0,6%. Kod ostalih društava koja se bave neživotnim osiguranjima obezbijedena je kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi.

2.3.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja

Tehničke rezerve životnih osiguranja karakteriše rast uzrokovan rastom premije životnih osiguranja i sazrijevanjem portfelja.

U narednom grafikonu su prikazane obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja za period 2012 – 2022. godina.

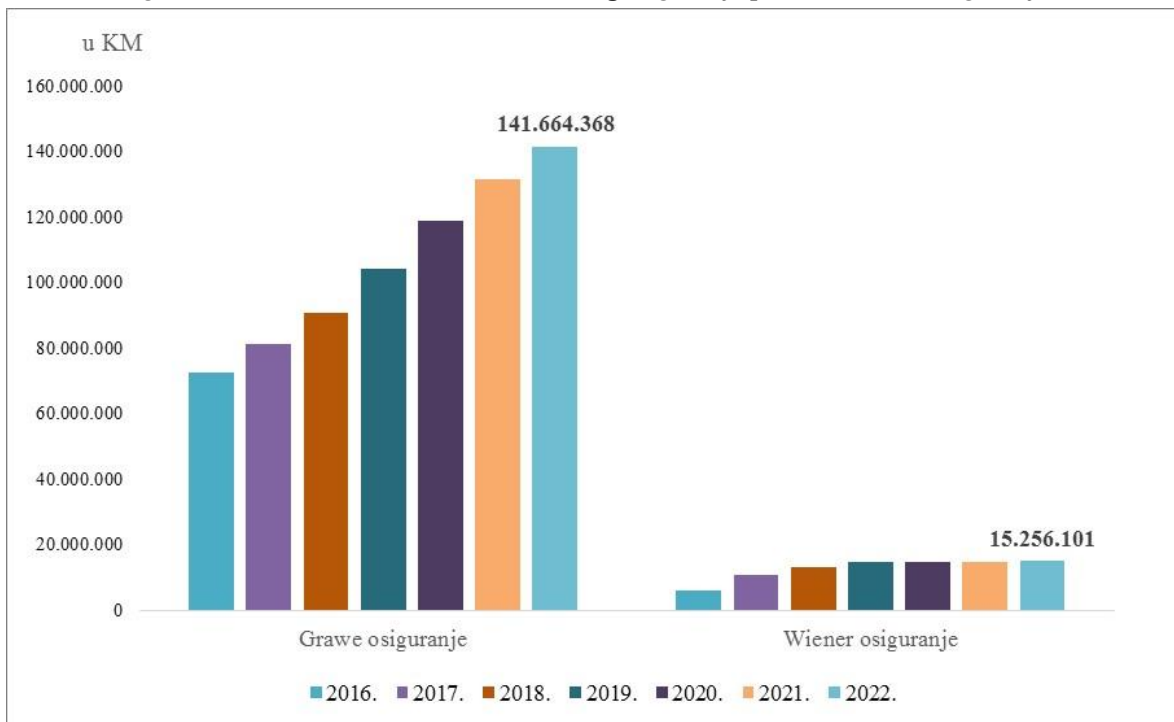
Grafikon 12: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, iznosile su 156.920.469 KM i bile su veće, u odnosu na isti dan prethodne godine, za 6,9%.

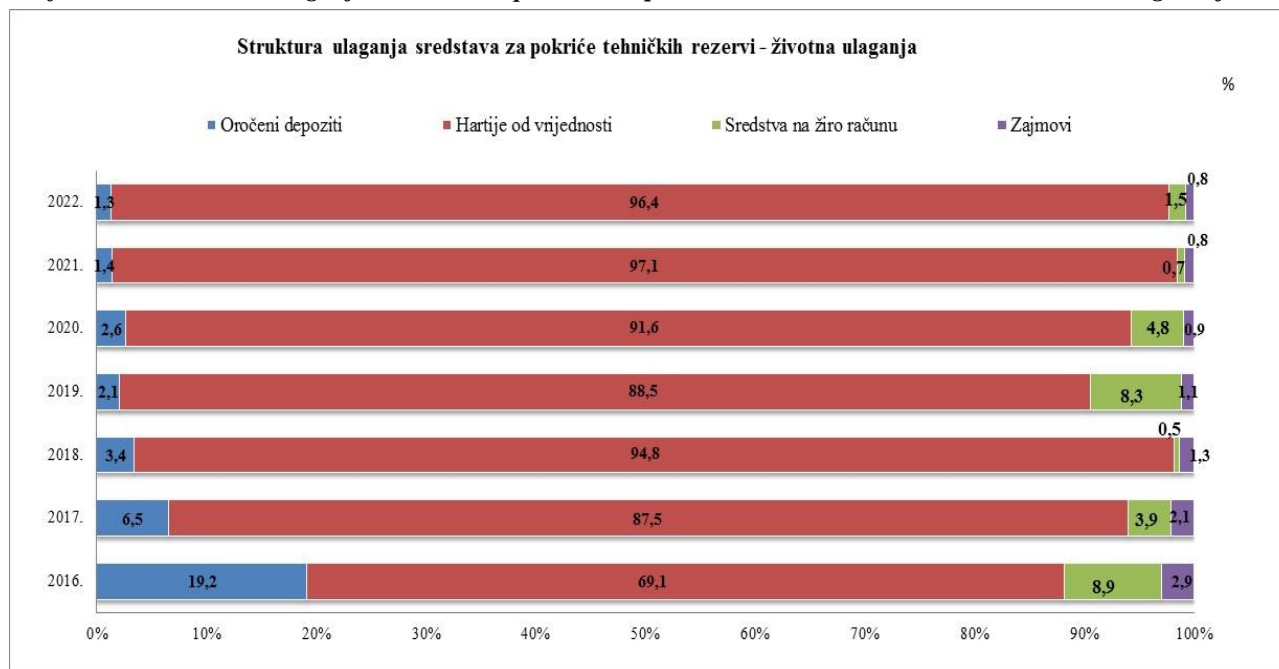
U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, pojedinačno po društvima za osiguranje.

Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima za osiguranje iz RS

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Razlika u iznosu obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja između pojedinačnih društava za osiguranje je srazmjerna učešću ovih društava u ukupnoj premiji životnih osiguranja.

Naredni grafikon prikazuje strukturu ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja.

Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja

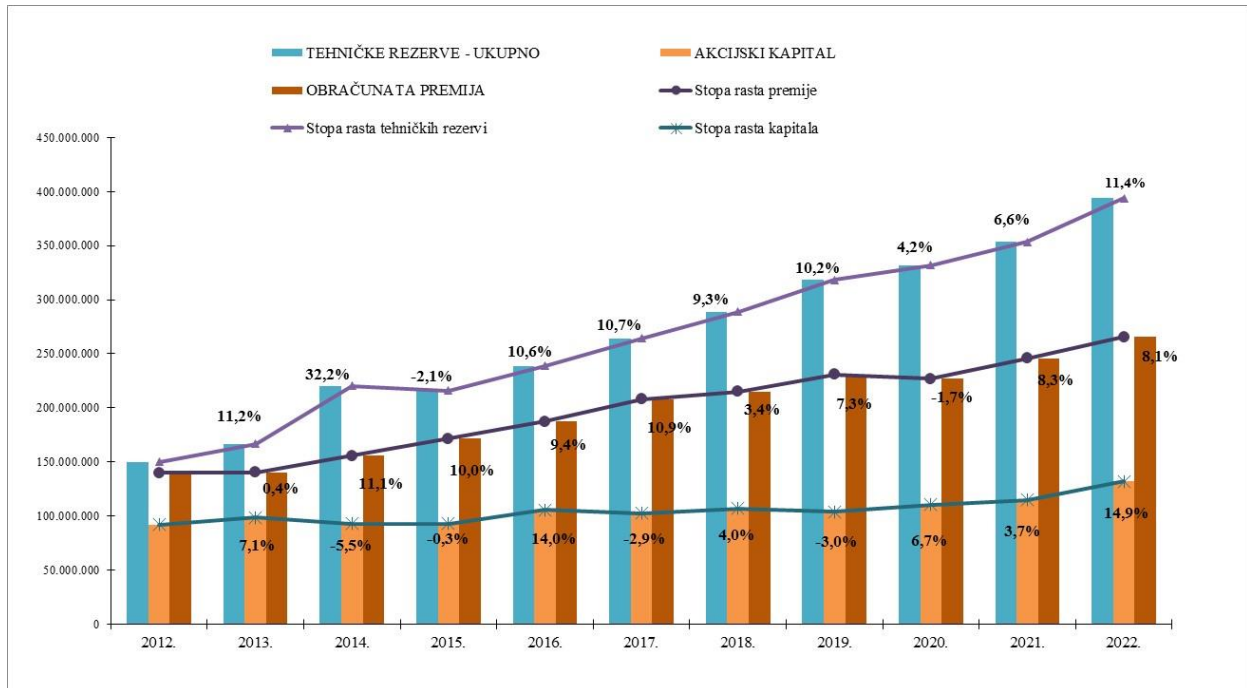
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imale su hartije od vrijednosti, prvenstveno obveznice čiji je emitent Republika Srpska. Kod društava koja se bave životnim osiguranjima kontinuirano je obezbijeđena kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi životnih osiguranja.

2.3.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja

U narednom grafikonu prikazano je poređenje ukupnih iznosa obračunatih tehničkih rezervi, obračunate premije i akcijskog kapitala, za period 2012 - 2022. godina.

Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Podaci iz prethodnog grafikona ukazuju na rast premije, tehničkih rezervi i akcijskog kapitala. Sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, ukupan iznos obračunatih tehničkih rezervi bio je veći od ukupno obračunate premije za 48,3%, na šta je značajan uticaj imao rast i sazrijevanje portfelja životnih osiguranja, te povezano povećanje iznosa matematičke rezerve, ali i inflatorni uticaj kako na neživotna tako i na životna osiguranja.

2.3.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odšteta i drugih naknada po osnovu ugovora o osiguranju (u daljem tekstu: obaveze iz osiguranja). U 2022. godini, društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj su, osiguranicima i korisnicima osiguranja, isplatila 109.809.194 KM, što u odnosu na 2021. godinu, kada je suma isplaćenih obaveza iz osiguranja iznosila 84.792.252 KM, predstavlja povećanje za 25.016.942 KM ili 29,5%.

Tabela 21: Iznos ukupno isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja

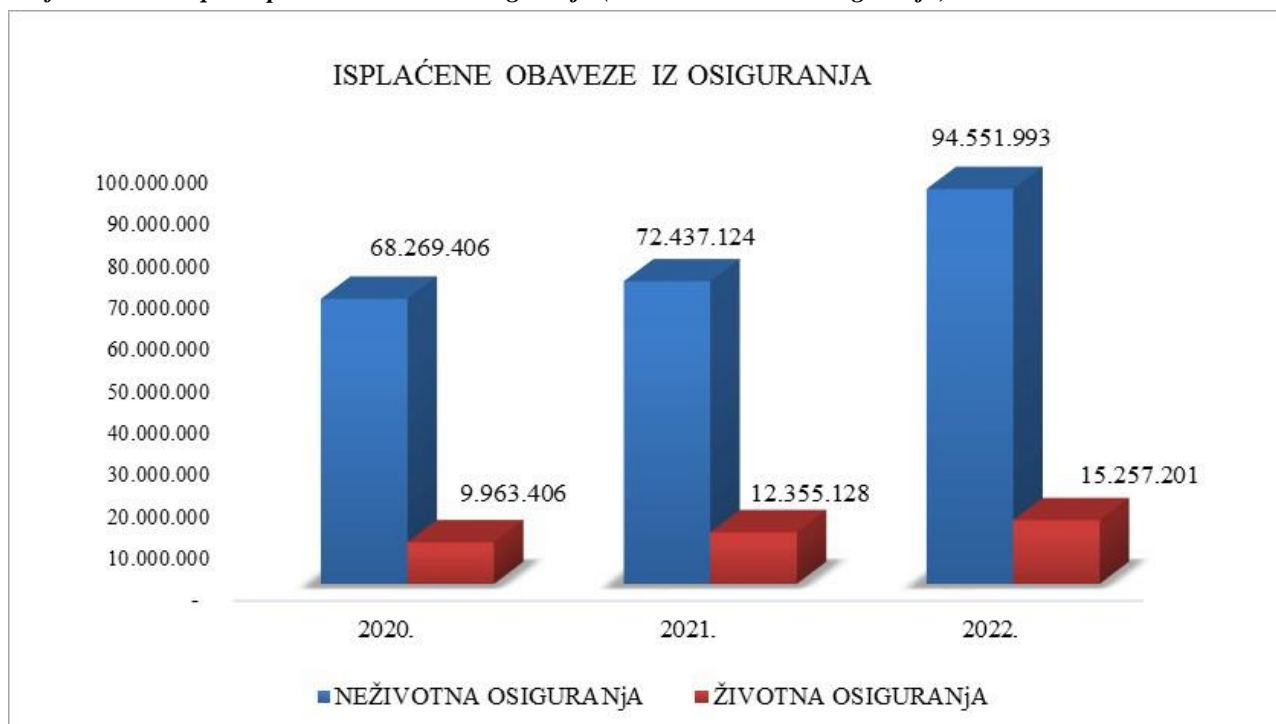
VRSTE OSIGURANJA	2020.	2021.	2022.
	Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
Osiguranje nezgode	6.742.963	7.861.502	7.385.242
Zdravstveno osiguranje	543.890	419.107	589.279
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	10.924.792	11.413.145	12.452.265
Osiguranje vozila koja se kreću po šinama		9.128	
Osiguranje plovila	2.432		101.696
Osiguranje robe u prevozu	42.065	59.205	59.788
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	5.052.087	3.542.487	5.039.864

VRSTE OSIGURANJA	2020.	2021.	2022.
	Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
Osiguranje ostalih šteta na imovini	1.594.433	2.718.311	10.837.164
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	42.627.999	45.013.911	57.168.777
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	208.926	622.739	351.300
Osiguranje kredita	215.193	622.419	459.761
Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	308.459	148.908	102.357
Osiguranje pomoći	6.169	6.260	4.500
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	68.269.406	72.437.124	94.551.993
Životno osiguranje	8.910.634	11.109.990	13.970.265
Rente	16.285	28.645	35.333
Dodatna osiguranja uz osiguranje života	1.036.488	1.216.493	1.251.603
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	9.963.406	12.355.128	15.257.201
UKUPNO	78.232.812	84.792.252	109.809.194

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno isplaćene obaveze po osnovu zaključenih ugovora neživotnih osiguranja iznosile su 94.551.993 KM i bile su veće za 30,5%. Korisnicima životnog osiguranja, u ovom izvještajnom periodu, isplaćeno je 15.257.201 KM, što predstavlja povećanje za 23,5%. Rast iznosa isplaćenih šteta je u vezi sa velikom imovinskom štetom kod jednog društva za osiguranje, ali i inflatornim uticajem. Iznos isplaćenih odštetnih zahtjeva u vrsti osiguranja od autoodgovornosti je porastao za 27,0%.

Grafikon 16: Ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja)

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja, odvojeno za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 22: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

Opis	2020.	2021.	2022.
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	85,0	86,4	86,5
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	87,4	87,1	88,2
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	99,0	99,3	99,4
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	100,0	100,0	100,0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno riješenih i ukupno evidentiranih zahtjeva. Stopa isplate obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno isplaćenih i ukupno riješenih odštetnih zahtjeva. U posmatranom periodu nije bilo značajnijih promjena stopa efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja.

Stope efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila u 2022. godini, po društvima za osiguranje, prikazane su u narednoj tabeli.

Tabela 23: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja (%)	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja (%)
1.	D.D. Brčko-gas osiguranje	79,5	100,0
2.	Grawe osiguranje a.d.	71,9	100,0
3.	Euros osiguranje a.d.	79,1	99,2
4.	Drina osiguranje a.d.	81,2	100,0
5.	Dunav osiguranje a.d.	83,5	100,0
6.	Wiener osiguranje a.d.	75,5	100,0
7.	Krajina osiguranje a.d.	67,7	77,3
8.	Mikrofin osiguranje a.d.	92,5	100,0
9.	Nešković osiguranje a.d.	77,1	100,0
10.	Osiguranje Aura a.d.	90,2	100,0
11.	Osiguranje Garant d.d.	80,6	99,9
12.	Premium osiguranje a.d.	95,2	100,0
13.	Triglav osiguranje a.d.	79,5	98,2
14.	SAS-SuperP OSIGURANJE a.d.	88,3	100,0
	UKUPNO:	83,0	99,1

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Potrebno je napomenuti da stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja, zavisi i od objektivnih faktora na koje društvo za osiguranje nije u mogućnosti da utiče (npr. starosti portfelja društva za osiguranje, načina evidentiranja odštetnih zahtjeva, broja odštetnih zahtjeva u sudskom sporu i zahtjeva sa nepotpunom dokumentacijom i sl), te da bi bila mjerodavan pokazatelj potrebno je posmatrati zajedno sa ostalim pokazateljima.

2.3.5. Tehnički rezultat

Tehnički rezultat, prikazan u narednoj tabeli, utvrđen je kao razlika mjerodavnih premija u samopridržaju i mjerodavnih šteta u samopridržaju, uzimajući u obzir promjene kod ostalih tehničkih

rezervi, a kod životnih osiguranja u obračun se uzima i rezultat ostvaren ulaganjem sredstava. Za obračun tehničkog rezultata korišćeni su zbirni iznosi naprijed navedenih pozicija iz izvještaja svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 24: Tehnički rezultat

R.B.	Vrste osiguranja	2020.	2021.	2022.
		Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
1.	Osiguranje nezgode	6.560.457	5.565.633	8.180.799
2.	Zdravstveno osiguranje	616.291	961.597	1.477.060
3.	Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	3.007.944	3.066.876	4.839.443
4.	Osiguranje vozila koja se kreću po šinama	7.367	5.487	7.968
5.	Osiguranje vazduhoplova	1.170	24.136	28.301
6.	Osiguranje plovila	16.543	-10.161	-26.875
7.	Osiguranje robe u prevozu	422.073	159.386	398.160
8.	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	3.118.457	2.530.256	978.108
9.	Osiguranje ostalih šteta na imovini	3.099.589	2.881.980	2.464.573
10.	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	96.582.821	101.574.408	95.503.724
11.	Osiguranje od građanske odgovornosti za vazduhoplove	39.780	91.364	18.410
12.	Osiguranje od opšte odgovornosti za brodove	6.280	9.509	9.501
13.	Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	1.135.853	724.931	1.823.377
14.	Osiguranje kredita	358.213	412.026	884.334
15.	Osiguranje garancija	13.282	15.048	20.630
16.	Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	324.295	464.817	734.236
17.	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	171	1.550
18.	Osiguranje pomoći	18.525	7.204	142.079
	NEŽIVOTNA OSIGURANJA	115.328.942	118.484.669	117.485.380
19.	ŽIVOTNO OSIGURANJE	8.257.368	8.655.323	8.370.593
	UKUPNO	123.586.310	127.139.992	125.855.973

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupan tehnički rezultat, u 2022. godini bio je pozitivan, što ukazuje da je ukupna premija bila dovoljna za izmirenje obaveza prema osiguranicima, korisnicima osiguranja i trećim oštećenim licima. Posmatrano pojedinačno po vrstama osiguranja, kod osiguranja plovila tehnički rezultat je bio negativan, a koji materijalno nije značajan. U izvještajnom periodu ukupan tehnički rezultat je manji za 1,0% u odnosu na prethodnu godinu, zbog većeg rasta mjerodavnih šteta u samoprizržaju (23,6%) u odnosu na mjerodavnu premiju u samoprizržaju (7,2%).

2.3.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

Racio šteta predstavlja odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne premije, dok racio troškova predstavlja učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji. Kombinovani racio pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja rezultata od ulaganja, a računa se kao zbir racia troškova i racia šteta.

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su racio šteta, racio troškova i kombinovani racio za neživotna osiguranja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa naprijed navedenih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 25: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

O P I S	2020.	2021.	2022.
Racio šteta (%)	34,9	35,1	51,1
Racio troškova (%)	42,4	39,4	40,6
Kombinovani racio (%)	77,3	74,6	91,7

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100, ta razlika predstavlja negativan rezultat iz poslova osiguranja.

Sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, kombinovani racio je bio ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja. Povećanje racia šteta je povezano sa povećanjem iznosa isplaćenih obaveza iz osiguranja, koje je između ostalog i u vezi sa inflatornim uticajem. Ukoliko bi se uzeo u obzir iznos šteta koje padaju na teret reosiguravača, u tom slučaju kombinovani racio bi iznosio 81,7%. Racio troškova je približno istom nivou kroz čitav posmatrani period.

2.3.7. Pokazatelji rentabilnosti

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitih sredstava, izračunata na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 26: Pokazatelji rentabilnosti

O P I S	2020.	2021.	2022.
Povrat na aktivu (ROA %)	6,0	5,4	5,1
Povrat na ukupni kapital (ROE %)	20,0	18,5	18,0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Pokazatelj rentabilnosti imovine (ROA) računa se kao odnos neto rezultata perioda i prosječne aktive, a predstavlja mjeru prinosa na ukupnu aktivu. Pokazatelj rentabilnosti kapitala (ROE) predstavlja odnos između neto rezultata perioda i prosječnog kapitala, a pokazuje koliki je povrat na uloženi vlastiti kapital. U posmatranom periodu nije bilo značajnijih promjena ovih pokazatelja.

2.3.8. Ostali pokazatelji poslovanja

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su ostali pokazatelji poslovanja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 27: Ostali pokazatelji poslovanja

O P I S	2020.	2021.	2022.
Premija po zaposlenom (u KM)	142.983	156.243	170.231
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	169.897	180.839	201.683
Dobit po zaposlenom (u KM)	19.987	19.348	19.583
Dobit/Ukupan prihod (%)	11,8	10,7	9,7
Racio solventnosti (%)	80,5	75,8	74,0
Opšta likvidnost (%)	5,1	4,6	4,9

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Sa stanjem dan 31.12.2022. godine premija po zaposlenom, ukupan prihod po zaposlenom i dobit po zaposlenom su bili veći, u odnosu na isti dan prethodne godine, što proizilazi iz većeg iznosa obračunate premije i ukupnih prihoda. Ostali pokazatelji su na približno istom nivou kao i prethodne godine.

Racio solventnosti i dalje pokazuje da solventnost nije bila ugrožena. Koeficijent opšte likvidnosti bio je značajno veći od 1, što odražava sposobnost izmirenja obaveza u rokovima dospjeća.

3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE

3.1.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u izvještajnom periodu, obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, a to je: Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka.

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka je bilo u većinskom stranom vlasništvu sa učešćem od 67% u ukupnom kapitalu („Triglav pokojninska družba“ d.d. Ljubljana 34%, „European Bank for Reconstruction and Development“ 16,5% te „Enterprise Expansion Fund“ 16,5%) i domaćem vlasništvu od 33% (Penzijski rezervni fond Republike Srpske a.d. Banja Luka).

U narednoj tabeli je prikazana skraćena šema bilansa stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, sa stanjem na dan 31.12. 2021. i 31.12.2022. godine⁹.

Tabela 28: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

POZICIJA	31.12.2021.	%	31.12.2022.	%	Indeks 2022/21
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
AKTIVA					
A. STALNA SREDSTVA	1.232.155	45,3	1.175.320	45,9	95,4
I - Nematerijalna sredstva	3.899	0,1	3.190	0,1	81,8
II - Nekretnine, postrojenja i oprema	65.397	2,4	54.271	2,1	83,0
III - Investicione nekretnine					
IV - Sredstva uzeta u zakup	54.659	2,0	9.659	0,4	17,7
V- Biološka sredstva					
VI - Dugoročni finansijski plasmani	1.108.200	40,8	1.108.200	43,3	100,0
VII - Ostala dugoročna sredstva i razgraničenja					
B. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA					
V. TEKUĆA SREDSTVA	1.488.375	54,7	1.384.721	54,1	93,0
I - Zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja					
II - Kratkoročna sredstva izuzev zaliha i stalnih sredstava namijenjenih prodaji	1.488.375	54,7	1.384.721	54,1	93,0
G. BILANSNA AKTIVA	2.720.530	100,0	2.560.041	100,0	94,1
D. VANBILANSNA AKTIVA					
PASIVA					
A. KAPITAL	2.618.069	96,3	2.501.115	97,7	95,5
I - Osnovni kapital	4.400.000	161,7	4.400.000	171,9	100,0
II -Otkupljene sopstvene akcije i upisani neplaćeni kapital					
III - Emisiona premija					
IV- Emisioni gubitak					
V - Rezerve					

⁹ U ovom izvještajnom periodu su stupili na snagu novi pravilnici koji regulišu sadržinu i formu finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike, te kontni okvir i sadržinu računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike. Stoga postoje određene razlike u strukturi bilansa stanja i bilansa uspjeha u ovom izvještaju, u odnosu na prethodne izvještajne periode.

POZICIJA	31.12.2021.	%	31.12.2022.	%	Indeks 2022/21
	Iznos (KM)		Iznos (KM)		
VI - Revalorizacione rezerve					
VII - Pozitivni efekti vrednovanja finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	97.267	3,6	97.338	3,8	100,1
VIII - Negativni efekti vrednovanja finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat					
IX - Neraspoređena dobit					
X - Gubitak (1+2)	1.879.198	69,1	1.996.223	78,0	106,2
1. Gubitak ranijih godina	1.833.031	67,4	1.879.198	73,4	102,5
2. Gubitak tekuće godine	46.167	1,7	117.025	4,6	253,5
XI - Učesća bez prava kontrole					
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE	55.501	2,0	960	0,0	1,7
I Dugoročna rezervisanja	842	0,0	960	0,0	114,0
II Dugoročne obaveze	54.659	2,0	0		0,0
III Razgraničeni prihodi i primljene donacije					
V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	10.808	0,4	10.807	0,4	100,0
G. KRATKOROČNE OBAVEZE I KRATKOROČNA REZERVISANJA	36.152	1,3	47.159	1,8	130,4
D. BILANSNA PASIVA	2.720.530	100,0	2.560.041	100,0	94,1
Đ. VANBILANSNA PASIVA					

Izvor: Finansijski i revizorski izvještaji

Vrijednost poslovne aktive i pasive, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, iznosila je 2.560.041 KM i manja je za 160.489 KM ili 5,9%, u odnosu na stanje na dan 31.12.2021. godine.

U strukturi poslovne aktive, stalna sredstva učestvovala su sa 45,9%, a tekuća sredstva sa 54,1%. Dugoročni finansijski plasmani učestvovali su sa 94,3% u strukturi stalnih sredstava, i u cjelokupnom iznosu su se odnosili na obveznice čiji je emitent Republika Srpska (1.108.200 KM). Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine učestvovala su sa 4,6%, sredstva uzeta u zakup sa 0,8%, a nematerijalna sredstva sa 0,3% u stalnim sredstvima. Strukturu tekućih sredstava čine kratkoročni finansijski plasmani (87,7%), gotovina (6,3%), kratkoročna potraživanja (4,5%) i kratkoročna razgraničenja (1,5%).

U poslovnoj pasivi, kapital je učestvovao sa 97,7%, kratkoročne obaveze sa 1,8%, odložene poreske obaveze sa 0,4% i dugoročna rezervisanja u iznosu od 960 KM. Kapital je iznosio 2.501.115 KM i odgovarao je iznosu akcionarskog kapitala (4.400.000 KM) umanjenog za iznos akumuliranog gubitka do visine kapitala prethodnih i tekuće godine (1.996.223 KM), te uvećanog za iznos pozitivnih efekata vrednovanja finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (97.338 KM). Iako su se kratkoročne obaveze povećale za 30,4%, njihovo povećanje, zbog niskog relativnog i nominalnog učešća, nije imalo značaj sa stanovišta povećanja zaduženosti. Kratkoročne obaveze su se odnosile na obaveze po finansijskom lizingu, obaveze za plate i naknade plata, te druge tekuće obaveze iz poslovanja.

U narednoj tabeli prikazana je skraćena šema bilansa uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, za 2021. i 2022. godinu.

Tabela 29: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

POZICIJA	2021.	%	2022.	%	Indeks 2022/21
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi	425.726	80,8	616.891	93,3	144,9
II - Poslovni rashodi	556.623	97,1	629.036	80,9	113,0
B. POSLOVNI DOBITAK					
V. POSLOVNI GUBITAK					
130.897			12.145		9,3
G. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	43.942	8,3	43.299	6,6	98,5
II - Finansijski rashodi	3.581	0,6	1.586	0,2	44,3
D. DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI					
Đ. GUBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI					
0			29.568		0,0
90.536			0		0,0
E. OSTALI DOBICI I GUBICI					
I - Ostali prihodi i dobici	672	0,1	689	0,1	102,5
II - Ostali rashodi i gubici	82	0,0	118	0,0	143,9
Ž. DOBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA					
Z. GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA					
590			571		96,8
I- PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	57.041	10,8	0	0,00	0,0
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	13.262	2,3	147.164	18,9	1.109,7
J. DOBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
K. GUBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
43.779			0		0,0
0			147.164		0,0
L. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA					
Lj. RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA					
M. DOBIT I GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA					
1. Dobit prije oporezivanja					
2. Gubitak prije oporezivanja					
46.167			117.025		253,5
N. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT					
Nj. NETO DOBIT I NETO GUBITAK PERIODA					
I - Neto dobitak perioda					
II - Neto gubitak perioda					
46.167			117.025		253,5
UKUPNI PRIHODI					
527.381	100,0		660.879	100,0	125,3
UKUPNI RASHODI					
573.548	100,0		777.904	100,0	135,6

Izvor: Finansijski i revizorski izvještaji

Ukupni prihodi, u 2022. godini, su iznosili 660.879 KM, a u okviru kojih su poslovni prihodi (prihodi od ulaznih naknada i naknada za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom) učestvovali sa 93,3%, finansijski prihodi (prihodi od kamata) sa 6,6%, te ostali prihodi sa 0,1%.

Ukupni rashodi su iznosili 777.904 KM, a činili su ih poslovni rashodi (80,9%), rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine (18,9%) i finansijski rashodi (0,2%). Poslovni rashodi su proistekli iz troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda (56,8%), troškova proizvodnih usluga (16,4%), nematerijalnih troškova (14,0%), troškova amortizacije (9,4%), te ostalih troškova (3,4%).

Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine obuhvataju rashode od usklađivanja vrijednosti ulaganja u investicione fondove, a finansijski rashodi se odnose na rashode po osnovu kamata.

Neto rezultat, u izvještajnom periodu, je gubitak u iznosu od 117.025 KM i veći je dva i po puta u odnosu na prethodnu godinu.

3.1.2. Dobrovoljni penzijski fond

U okviru djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja, organizovan je jedan dobrovoljni penzijski fond, a to je: Evropski dobrovoljni penzijski fond Banja Luka. Ovim fondom upravlja Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Fond je organizovan, kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond, radi prikupljanja novčanih sredstava dobrovoljnom uplatom penzijskog doprinosa od strane obveznika uplate i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine.

Sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, ukupan broj aktivnih članova fonda bio je 36.416, što je za 3.095 članova ili 9,3% više u odnosu na isti dan prethodne godine. Od ukupnog broja aktivnih članova, 99,6% je pristupilo dobrovoljnom penzijskom fondu putem penzijskih planova, pri čemu je putem penzijskih planova javnih preduzeća i javnih institucija pristupilo 95,2% ukupno aktivnih članova fonda. Prosječna starost članova dobrovoljno penzijskog fonda bila je oko 47,8 godina. Prosječan iznos akumuliranih sredstava iznosio je 708 KM po članu fonda.

U narednoj tabeli prikazana je skraćena šema bilansa stanja dobrovoljnog penzijskog fonda, sa stanjem na dan 31.12.2021. i 31.12.2022. godine.¹⁰

Tabela 30: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda

Pozicija	31.12.2021.	%	31.12.2022.	%
SREDSTVA				
I – Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.101.874	6,3%	492.941	1,9%
II - Ulaganja fonda	16.344.338	93,0%	25.355.654	95,6%
III - Potraživanja	11.743	0,1%	465.931	1,7%
IV - Odložena poreska sredstva				
V - Razgraničenja	113.258	0,6%	216.356	0,8%
VI - Ostala potraživanja i sredstva				
A. UKUPNO SREDSTVA	17.571.213	100,0%	26.530.882	100,0%
OBAVEZE				
I - Obaveze po osnovu poslovanja	104.139	68,9%	28.429	30,4%
II - Obaveze po osnovu troškova poslovanja	2.126	1,4%	3.353	3,6%
III - Obaveze prema društvu za upravljanje	42.206	27,9%	58.786	62,8%
IV - Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha				
V - Finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti				
VI - Ostale obaveze	2.720	1,8%	2.970	3,2%
B. UKUPNO OBAVEZE	151.191	100,0%	93.538	100,0%
NETO IMOVINA				
I - Osnovni kapital	17.236.434		26.123.566	
II - Rezerve				
III - Revalorizacione rezerve	144.251		326.210	

¹⁰ U ovom izvještajnom periodu su stupili na snagu novi pravilnici koji regulišu sadržinu i formu finansijskih izvještaja za investicione fondove, te kontni okvir i sadržinu računa u kontnom okviru za investicione fondove. Stoga postoje određene razlike u strukturi bilansa stanja i bilansa uspjeha u ovom izvještaju, u odnosu na prethodne izvještajne periode.

Pozicija	31.12.2021.	%	31.12.2022.	%
IV - Rezerve iz dobiti				
V - Dobit	39.337		39.337	
VI - Gubitak	0		51.769	
V. UKUPNO NETO IMOVINA	17.420.022		26.437.344	
G. BROJ EMITOVANIH AKCIJA/UDJELA	1.662.364,476836		2.514.250,550763	
D. NETO IMOVINA PO UDJELU/AKCIJE	10,47906		10,51500	
Đ. VANBILANSNE EVIDENCIJE				

Izvor: *Finansijski i revizorski izvještaji*

Sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, ukupna sredstva dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila su 26.530.882 KM, i za 51,0% su veća u odnosu na stanje na isti dan prethodne godine. U strukturi ukupnih sredstava dobrovoljnog penzijskog fonda najznačajnije učešće su imala ulaganja fonda (95,6%) u hartije od vrijednosti (obveznice čiji su emitenti Republika Srpska, jedinice lokalne samouprave i akcionarska društva, te ulaganja u akcije i udjele u investicionim fondovima) i depozite. Učešće gotovine je 1,9%, potraživanja po osnovu datih avansa za kupovinu hartija od vrijednosti lokalnih zajednica i akcionarskih društava učestvuju sa 1,7%, dok se razgraničenja odnose na obračunate pripadajuće kamate na obveznice i učestvuju sa 0,8% u ukupnim sredstvima.

Sa druge strane ukupne obaveze su iznosile samo 93.538 KM, u kojima su obaveze prema društvu za upravljanje učestvovala sa 62,8%, obaveze po osnovu poslovanja fonda sa 30,4%, obaveze po osnovu troškova poslovanja sa 3,6% i obaveze po osnovu članstva 3,2%.

Neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 26.437.344 KM. Broj emitovanih udjela tj. broj upisanih obračunskih jedinica iznosio je 2.514.250,550763, a neto vrijednost po udjelu 10,51500 KM.¹¹ Stopa prinosa na neto imovinu dobrovoljnog penzijskog fonda u izvještajnom periodu iznosila je 0,34297%.

U narednoj tabeli prikazana je šema skraćenog bilansa uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda, za 2021. i 2022. godinu.

Tabela 31: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda

Pozicija	31.12.2021.	31.12.2022.
A. REALIZOVANI PRIHODI I RASHODI		
I Poslovni prihodi	305.646	516.736
II Realizovani dobiti	0	0
III Poslovni rashodi	275.282	465.755
IV Realizovani gubici	0	0
V Finansijski prihodi	0	0
VI Finansijski rashodi	18.770	40.522
B. REALIZOVANA DOBIT (GUBITAK) PRIJE OPOREZIVANjA	11.594	10.459
V. NEREALIZOVANI DOBICI I GUBICI	24.574	-62.228
D. UKUPNA NEREALIZOVANA DOBIT (GUBITAK) PRIJE OPOREZIVANjA	24.574	-62.228
Đ. UKUPNA DOBIT (GUBITAK) PRIJE OPOREZIVANjA	36.168	-51.769

¹¹ Vrijednost obračunske jedinice fonda na dan vrednovanja utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine fonda sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Ukupan broj obračunskih jedinica fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se broj obračunskih jedinica od posljednjeg dana za koji je obračunata vrijednost obračunske jedinice fonda, uveća za broj obračunskih jedinica koji je dobijen evidentiranjem obračunskih jedinica na individualne račune članova fonda na osnovu zaprimljenih uplata, te umanjati za broj obračunskih jedinica koji je dobijen prestankom članstva na dan vrednovanja.

Pozicija	31.12.2021.	31.12.2022.
E. POREZ NA DOBIT	0	0
Ž. UKUPNA DOBIT (GUBITAK) POSLIJE OPOREZIVANJA	36.168	-51.769
Z. OSTALI UKUPNI REZULTAT	127.720	181.959
I. POVEĆANJE (SMANJENJE) NETO IMOVINE -UKUPNI REZULTAT		
1. Povećanje neto imovine fonda	163.888	130.190
2. Smanjenje neto imovine fonda		

Izvor: Finansijski i revizorski izvještaji

U 2022. godini, poslovni prihodi su iznosili 516.736 KM i veći su za 211.090 KM u odnosu na isti period prethodne godine, a čiju strukturu čine prihodi od kamata (87,1%), prihodi od amortizacije premije – diskonta (9,4%) i prihodi od dividendi (3,5%). S druge strane, došlo je i do povećanja poslovnih rashoda za 190.473 KM, usljed povećanja naknada društvu za upravljanje, koje učestvuju sa 92,9% u strukturi pomenutih rashoda, naknade banci depozitaru sa 6,9%, a 900 KM se odnosi na ostale dozvoljene rashode fonda.

U izvještajnom periodu, ukupan gubitak dobrovoljnog penzijskog fonda iznosio je 51.769 KM. Međutim, kada se uključi ostali ukupni rezultat u iznosu od 181.959 KM, povećanje neto imovine fonda - ukupni rezultat je iznosio 130.190 KM.

Osnovni podaci o društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj (na dan 31.12.2022. godine)

Društvo za osiguranje	Sjedište	Adresa	Direktor	Poslovna aktiva	Ukupni bilansni kapital	Obračunata premija	Broj zaposlenih
D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	Banjalučka 8	Miladin Milošević	31.895.886	14.010.219	16.048.664	134
Grawe osiguranje a.d.	Banja Luka	I krajiškog korpusa 39	Veselin Petković	183.276.595	23.792.096	36.099.623	98
Drina osiguranje a.d.	Milići	Ulica 9. januara br.4	Valentino Janković	42.325.302	14.475.317	22.853.473	120
Dunav osiguranje a.d.	Banja Luka	Veselina Masleše 28	Bojan Popović	42.670.196	12.572.682	28.348.142	175
Euros osiguranje a.d.	Banja Luka	Bulevar srpske vojske 7	Duško Valan	14.651.242	6.035.393	10.952.043	89
Wiener osiguranje a.d.	Banja Luka	Kninska 1A	Borislav Doder	103.076.659	17.403.833	37.874.911	208
Krajina osiguranje a.d.	Banja Luka	Braće Pantića 2	Mile Janjić	18.425.479	7.220.467	5.823.474	56
Mikrofin osiguranje a.d.	Banja Luka	Aleja Svetog Save 61	Danijel Dragutinović	23.088.982	10.219.821	16.663.832	88
Nešković osiguranje a.d.	Bijeljina	Sremska 3	Milenko Mišanović	43.826.469	21.901.534	16.563.145	80
Osiguranje Aura a.d.	Banja Luka	Veljka Mladenovića 7d	Radenko Vujić	37.086.633	9.022.563	29.141.837	219
Osiguranje Garant d.d.	Brčko	Banjalučka 54	Goran Radović	23.064.248	12.498.627	11.740.646	36
Premium osiguranje a.d.	Banja Luka	Mladena Stojanovića 111	Bojan Burazor	19.608.225	7.413.118	17.016.393	124
SAS-SuperP OSIGURANJE a.d.	Bijeljina	Trg Đenerala Draže Mihailovića 12	Nikola Gavrić	8.712.943	6.024.186	3.434.223	31
Triglav osiguranje a.d.	Banja Luka	I krajiškog korpusa 29	Janez Rožmarin	27.840.539	10.367.322	13.000.528	102
				619.549.399	172.957.178	265.560.934	1.560